

DİLEKÇE KOMİSYONU
GIDA BANKACILIĞI
UYGULAMASININ ARAŞTIRILMASI
VE YAYGINLAŞTIRILMASINI
İNCELEME ALT KOMİSYON
TUTANAKLARI

27.07.2016 Tarihli Alt Komisyon Toplantı Tutanağı

27 Temmuz 2016 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.13

BAŞKAN : MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul)

BAŞKAN – Komisyonumuzun değerli üyeleri, değerli basın mensupları, değerli STK temsilcileri, değerli katılımcılar; toplantı yeter sayımız vardır. Dilekçe Komisyonu Gıda Bankacılığı Uygulamasının Araştırılması ve Yaygınlaştırılmasını İnceleme Alt Komisyonumuzun ikinci toplantısını açıyorum.

Gündeme geçmeden önce, izninizle, yaşadığımız olaylarla ilgili birkaç cümle etmek istiyorum.

Bildiğiniz gibi, 15 Temmuz gecesi laik, demokratik, sosyal hukuk devletimizin temeline bomba koymak üzere, temel hak ve hürriyetleri ortadan kaldırmaya yönelik menfur bir saldırıyla, bir terörist darbe girişimiyle karşı karşıya geldik. Sayın Cumhurbaşkanımızın dirayetli davranışları, Hükümetimizin kararlı tutumu, muhalefetin destekleri, medyanın gücü ve her şeyden önemlisi aziz milletimizin devletine, demokratik iradesine sahip çıkmasıyla bu belayı bertaraf etmiş durumdayız. Hunhar darbe teşebbüsüyle ihanetçi şebekenin ülkenin tüm kurumlarını, tüm kazanımlarını ve değerlerini hedef alarak millete duydukları düşmanca hislerin açık bir göstergesi olarak millî iradenin sembolü olan Cumhurbaşkanlığı Külliyesini ve Gazi Meclisimizi hedef almışlar ve tarihinde ilk defa Türkiye Büyük Millet Meclisi savaş uçaklarıyla bombalanmıştır. 15 Temmuz gecesi biz milletvekilleri, aldığımız oyun karşılığı olarak Türkiye Büyük Millet Meclisini terk etmedik. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı değerli büyüğümüz İsmail Kahraman Bey'in Başkanlığında iktidar ve muhalefet milletvekilleri olarak bombalar tepemize atılırken Türkiye Büyük Millet Meclisinden ayrılmadık ve sabaha kadar burada bulunduk. Aynı şekilde milletimiz de halkımız da meydanlarda bu vahşi teşebbüse karşı koydular.

Savaşta düşman ordularının dahi yapmadığı saldırı Silahlı Kuvvetlerimiz içinde yuvalanmış bir ihanet şebekesi tarafından yapılmıştır. Bunu özellikle söylemek istiyorum değerli katılımcılar. Silahlı Kuvvetlerimiz içinde ve emniyet güçlerimiz içinde millî ve yerli olan, annesinden helal süt emmiş olan, devletine milletine bağlı insanların da var olduğunu özellikle belirtmek istiyorum. Emniyet teşkilatı içerisinde ve Silahlı Kuvvetlerimiz içerisinde bu darbeye karşı koyan bütün mensuplarımızı buradan saygıyla selamlıyorum.

Aziz milletimizin varlığına, istiklaline ve istikbaline kasteden bu darbe girişimine karşı ilk andan itibaren tavır gösteren, meydanları dolduran ve bugüne kadar da gece sabahlara kadar demokrasi nöbeti tutan tüm halkımızı buradan selamlıyorum.

15 Temmuz bir demokrasi zaferidir. Bu zafer herhangi bir kesimin veya partinin değil tüm milletindir, hepimizindir. İktidarı ve muhalefetiyle siyasi partilerimizin hain darbecilere karşı birlik içinde olması ülkemizin siyasetinin ulaştığı demokratik olgunluk düzeyini tüm dünyaya göstermiştir. Yaşanan bu tecrübe tarihimizde bir ilktir ve gelecek nesillere bırakacağımız son derece anlamlı bir siyasi kazanım ve miras olacaktır.

Değerli katılımcılar, Türkiye Büyük Millet Meclisi Dilekçe Komisyonuna 15 Temmuzdan sonra, o yaşadığımız geceyle ilgili çok sayıda dilekçe gelmektedir, bunu özellikle belirtmek istiyorum. Bu dilekçeleri Komisyonumuzun tüm üyeleriyle paylaşarak, uzmanlarımızla üzerinde çalışarak bunların gereklerini yapacağız.

Kısaca belirtmek gerekirse, gelen dilekçelerde Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin o gece gösterdiği sağduyu ve dirayete teşekkür vardır, Türkiye Büyük Millet Meclisine “Gazi” unvanı verilmesiyle ilgili yasal düzenlemenin yapılmasını isteyen dilekçeler vardır. Türkiye Büyük Millet Meclisinin geçmişi itibarıyla, yaşadıkları itibarıyla bunu fazlasıyla hak ettiği kanaatindeyim, bunun da takipçisi olacağız.

Darbeyi en ağır şekilde yaşayan İstanbul ve Ankara ilimize “Gazi” unvanı verilmesi talebiyle verilmiş dilekçeler vardır. Teröristlerin en ağır şekilde cezalandırılmaları, vatandaşlıktan çıkarılmaları, bütün özlük haklarının iptal edilmelerine yönelik dilekçeler vardır. İdam cezasının yasalarda düzenlenerek yeniden gelmesine yönelik dilekçelerimiz vardır. Ayrıca, terörist FETÖ grubu tarafından mağdur edilmiş, atamaları, tayinleri, terfileri durdurulmuş, üzerine çeşitli isnatlarda bulunulmuş vatandaşların, devlet memurlarının itirafları, şikâyetleri ve belirttikleri dilekçeler vardır. Bunların da ilgili kurumlarda takipçisi olacağımızı belirtmek istiyorum.

Hükümetimizin çalışmalarını yakından takip ediyoruz. İstanbul’daki Boğaziçi Köprüsü’ne “Şehitler Köprüsü” adı verilmesi, iki ilde buna yönelik birtakım meydanların ve alanların düzenleneceğine dair duyularımız var. Onun dışında yapılması gerekenleri de biz Türkiye Büyük Millet Meclisi Dilekçe Komisyonu olarak da takip edeceğiz. Bunu da dikkatlerinize sunuyorum.

Allah’ın bir daha bize böyle bir gün yaşatmaması dileğiyle, bu menfur olayda vatani ve milleti için şehit olan tüm kardeşlerimize Allah’tan rahmet diliyoruz. 15 Temmuz gecesinde itibaren bütün milletvekilleri, gerek şehit ailelerini gerek hastanelerdeki yaralıları ziyaret ediyoruz. Her biri ayrı bir vatanseverlik hikâyesi olan bu olayları dinliyoruz, takip ediyoruz. Bunlarla ilgili de Hükümetimizin yaptığı destek çalışmalarının takipçisi olacağız. Yaralılarımıza acil şifalar diliyorum. Vefat eden şehitlerimize rahmetler diliyorum ve tekrar Türkiye Büyük Millet Meclisi nezdinde tüm milletimize geçmiş olsun dileklerimi iletiyorum.

İzninizle gündemimize geçiyoruz.

Cuma günü dağıtılan çağrı yazımızdaki gündem maddelerini hepimize gönderdik değerli üyeler. Şimdi, bugünkü gündemimizde dernekler masasıyla ilgili yetkili arkadaşlarımız bu konuda, gıda bankacılığı mevzuatıyla ilgili çalışmaları, mevzuatın uygulamalarını, derneklerin bu konuda yapması gerektiğini ve yaptıklarını anlatacaklar. Sonra da gıda bankacılığı yapan, yine Bakanlık tarafından bize gönderilen listeden seçtiğimiz derneklerin temsilcilerini dinleyeceğiz.

Olağanüstü günler yaşadığımız için kapıdan girişte birtakım sıkıntılar olduğunu biliyoruz, bunu da makul karşılayacağımıza eminim. Türkiye Büyük Millet Meclisindeki güvenlik tedbirleri had safhaya getirilmiştir, bu da çok normaldir. Buraya geldikçe, vakit içerisinde katılabilen bütün dernekleri de dinleyeceğiz.

Şimdi, öncelikle dernekler masasından gelen dernekler denetçisi Sayın Mahmut Esat Gürses Bey ve şube müdürü Sayın Mehmet Fatih Günay Bey’i dinlemek istiyorum.

Buyurun efendim.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI DERNEKLER DAİRESİ BAŞKANLIĞI DERNEKLER DENETÇİSİ MAHMUT ESAT GÜRSES – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Komisyonun değerli üyeleri ve şu an aramızda bulunan sivil toplum kuruluşlarının değerli katılımcılarını sevgi ve saygılarımla selamlıyorum.

Öncelikle, Sayın Başkanımın da ifade ettiği gibi, ben de yaşadığımız bu üzücü, hain kalkışmayı yapanları şiddetle kınıyor, lanetliyor ve bu uğurda canını vermiş olan çok değerli vatandaşlarımıza rahmet diliyorum. Hiçbir siyasi ayırım yapmaksızın o gün burada o dirayeti, o basireti gösteren, o direnci gösteren sayın vekillerimize de şükranlarımızı sunuyorum.

Bugün burada bu konuşmaları yapıyor isek bu sizlerin sayesinde olmuştur. Bugün şu an burada oturup rahat ve huzur içerisinde bu değerlendirmeleri yapıyorsak o tankın altına girmiş vatandaşımızın, o Sikorsky'lerin mermilerine hedef olan ve ölen vatandaşlarımız sayesinde, bunun da bilincindeyiz. Devletin içerisinde kamu görevini yürütme konusunda yurtsever vatan evlatları olarak bizler de görevimizin başındayız, bu konuda da hiç şüphemiz olmasın.

Konumuza, gündemimize geçince Sayın Başkanım, gıda bankacılığı konusu ülkemizde yeni sayılabilecek bir konudur yani çok geçmiş olan bir konu değildir. Ancak gıda bankacılığı yapmak isteyen derneklerimiz ile gıda bankacılığı yapmayan derneklerimiz şeklinde mevzuatımızda ve bizim uygulamamızda farklı usuller, farklı mevzuatlar bulunmamaktadır.

Şunu ifade etmek istiyorum: Dernekler Yasası'na göre kurulmuş ve faaliyet gösteren tüm derneklerimiz, kamu yararı statüsü olsun olmasın ya da özel, Bakanlar Kurulunca kendisine ayrıca bir statü verilsin ya da verilmesin kuruluş tüzüklerinde faaliyet biçimleri içerisinde gıda bankacılığı yapacaklarını ifade eden, belirten tüm derneklerimiz bu faaliyetten yararlanmaktadırlar, bu faaliyeti yapabilmektedirler, öncelikle bunu ifade etmek istiyorum.

Bunun yanında, gıda bankacılığı daha çok mali mevzuatı ilgilendiren, dernekler mevzuatı boyutuyla, İçişleri Bakanlığı olarak bize düşen sorumluluklar boyutuyla derneklerimizin bu konudaki çalışmalarını biz bilgi olarak tutuyoruz, istatistik olarak tutuyoruz, kayıtlarımızı tutuyoruz. Malumunuz, biraz sonra kendileri de açıklamalarda bulunacaklardır, yıllık olarak verdikleri beyannamelerinde bu faaliyetlerini, ayrıca belgelendirmek ve sunmak suretiyle ifade etmektedirler, biz de bunları çalışmalarımızda doküman olarak tutuyoruz. Yani, hangi derneğimiz gıda bankacılığıyla ilgilenmiş, o yıl içerisinde rakamsal olarak bu faaliyetin büyüklüğünün ne olduğu da bizim kayıtlarımızda takip ediyor, hem derneklerimizde hem bizde takip ediyor.

Dolayısıyla, öncelikle şunun altını tekrar çizmekte fayda var: 5253 sayılı şu an uyguladığımız Dernekler Yasamıza göre kurulmuş ve faaliyette bulunan, tekrar ediyorum, tüm dernekler, herhangi bir yardım derneği, hayır derneği, engellilere yönelik çalışan dernek, spor kulübü şeklinde herhangi bir ayırım gözetmeksizin, yeter ki sadece kuruluş, amaç ve faaliyet biçimleri içerisinde bu faaliyetleri yapacaklarını belirtmiş olsunlar. Eğer tüzüklerinde böyle bir ifade olmayan... Kanunumuz çünkü şunu der: "Dernekler kuruluş amaçları ve tüzüklerinde belirtilen faaliyet biçimleri dışında faaliyette bulunamazlar." Dolayısıyla, o derneği kurmuş olan kişiler ve o derneğin en büyük karar organı olan, genel kurulunu oluşturan tüm üyelerinin üzerinde mutabık kalarak ortaya çıkardığı tüzük bu faaliyet biçimini benimsediği sürece o derneğimiz ve yönetim kurulları, o derneklerimizin yönetim kurulları bu faaliyetleri yürüteceklerdir.

BAŞKAN – Bir şey sorabilir miyim?

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI DERNEKLER DAİRESİ BAŞKANLIĞI DERNEKLER DENETÇİSİ MAHMUT ESAT GÜRSES – Buyurun Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Tüzük tadilatıyla bu maddeyi ekleyebilirler. Onu zapta geçelim, evet.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI DERNEKLER DAİRESİ BAŞKANLIĞI DERNEKLER DENETÇİSİ MAHMUT ESAT GÜRSES – Hayhay, her zaman efendim. Yani, kurulduktan sonra da bu faaliyeti yapma düşüncesinde olan derneklerimiz mevzuatımızda belirtilen usullere uymak suretiyle tüzüklerini değiştirecekler. Tüzüklerini değiştirdikten sonra bu faaliyetleri yürütmeye başlayacaklar.

Şimdi, ben çok fazla mevzuata boğmak istemiyorum Sayın Başkanım. Eğer daha spesifik sorular olursa o sorular üzerinden gerekli açıklamaları yaparız.

Derneklerimiz, malumunuz, belirli ve ortak bir amaç için, sürekli o amaç etrafından çalışma yapmak niyetiyle bir araya gelen en az 7 gerçek veya tüzel kişinin bu faaliyetleri yapmak suretiyle kanunda belirtilen tüzük ve kuruluş belgelerini vermek suretiyle tüzel kişilik kazanan özel hukuk tüzel

kişileridir. Özel hukuk tüzel kişiliği vasfı bu derneğin yönetim organlarıyla, genel kuruluyla tamamen hem Medeni Kanun’umuzda hem de Dernekler Kanunu’nda belirtilen kurallar çerçevesinde faaliyet göstermelerine izin vermektedir.

Arzu ederseniz bu konuda bir sunumumuz var Sayın Başkanım, o sunum üzerinden mi gidelim, yoksa zamanı iyi kullanıp...

BAŞKAN – Şimdi, zaman önemli. Derneklerimizin de hemen hemen hepsi geldiler, sağ olsunlar, onları da dinlemek istiyoruz. Uygulama örneklerini dinlemeyi daha çok tercih ederiz.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI DERNEKLER DAİRESİ BAŞKANLIĞI DERNEKLER DENETÇİSİ MAHMUT ESAT GÜRSES – O zaman uygulama örneklerinden –sizler de öyle uygun gördünüz- devam edelim.

BAŞKAN – Şimdi, birincisi: Tüzüğünde gıda bankacılığı yapma yetkisi olacak yani mevzuat açısından söylüyorum. İkincisi: Bunu yapacak derneklerin vergi muafiyetleri var. İki maddeyi kısaca bize hemen sunumda da gösterirseniz geçelim bunları, mevzuatı görelim sizden.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI DERNEKLER DAİRESİ BAŞKANLIĞI DERNEKLER DENETÇİSİ MAHMUT ESAT GÜRSES – Peki.

BAŞKAN – Üçüncü olarak da bu konuyu Türkiye’de en iyi yapan -verilerle, uygulamalarla- dernek isimlerini de bize bildirirseniz üç noktada sizinle işimizi bitirelim, sonra soru-cevap olursa devam edelim.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI DERNEKLER DAİRESİ BAŞKANLIĞI DERNEKLER DENETÇİSİ MAHMUT ESAT GÜRSES – Tamam Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Bu arada sayın vekillerim, arada sormak istedikleriniz varsa arada soru-cevap şeklinde devam edelim.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI DERNEKLER DAİRESİ BAŞKANLIĞI DERNEKLER DENETÇİSİ MAHMUT ESAT GÜRSES – Gıda bankacılığı faaliyetinde bulunan dernekler 5253 sayılı Dernekler Kanunu’na göre kurulan derneklerden farklı olmayıp aynı dernek kuruluş prosedürüne ve işleyişine sahiptirler. Bununla birlikte, tüzüklerinde gıda bankacılığı faaliyetinde bulunacaklarına ilişkin hüküm yer alan dernekler gıda bankacılığı faaliyetinde bulunmaktadırlar.

Dernekler, tüzüklerinde gıda bankacılığı hakkında düzenleme yapılması koşuluyla 21/03/2004 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan 251 seri no.lu Gelir Vergisi Genel Tebliği’ndeki hükümlere göre gıda bankacılığı faaliyeti yapabilmektedir. Bu önemli. 251 seri numaralı Gelir Vergisi Genel Tebliği’nde bunlarla ilgili düzenlemeler var.

Ülkemizde gıda bankacılığı alanında faaliyet gösteren derneklerin kurulması ve tüzel kişilik kazanmasında diğer derneklerden farklı bir uygulama söz konusu olmayıp aynı prosedür ve işleme tabi tutularak kuruluş işlemleri yürütülmektedir.

Gıda Bankacılığı alanında faaliyet gösteren derneklerin gıda bankacılığı yaparken uyacakları esasların düzenlendiği 251 seri no.lu Gelir Vergisi Genel Tebliği’ne göre gıda maddesi bağışının dernek veya vakfa yapılmış olması gerekmektedir. Buna son dönemde belediyelerimiz de eklendi. Bağışı kabul edecek dernek veya vakfın tüzüğünde veya senedinde ihtiyacı bulunanlara gıda yardımı yapabilmesine ilişkin hükümlerin bulunması gerekli ve yeterlidir.

Dernek veya vakfın başka alanlarda da faaliyet gösteriyor olmasının, kamuya yararlı dernek veya vergiden muaf vakıf olup olmasının uygulama açısından herhangi bir önemi ya da farklılığı bulunmamaktadır.

Gıda bankacılığı kapsamında yapılacak bağışların gıda maddesi niteliğinde olması, sadece gıda maddesi olması gerekmiyor. Ancak bir özelgeyle bu açılmıştır, temizlik, giyim malzemeleri ve yakacak, yakıt malzemeleri de bu kapsamda değerlendirilmektedir. Yapılacak bağışlar şartlı olarak yapılmalıdır bedelsiz olarak ihtiyaç sahiplerine dağıtılmak üzere. Yani gıda bankacılığı prosedürüne uygun olarak bağışı almış olan dernek veya vakıf bunu herhangi bir şekilde satış konusu yaparak kendisine gelir unsuru hâline getiremez. Bu şekilde, gıda bankacılığı kapsamında kendisine yapılmış olan bağışların mutlaka ihtiyaç sahiplerine iletilmesi gerekmektedir.

Mal bedeli olarak faturada bağışa konu olan malın maliyetinin yazılı olması gerekmektedir yüklenilen Katma Değer Vergisi hariç. Bu biraz daha, tabii, daha teknik, mali mevzuatla ilgili şey. Bunları da bu işi yürüten derneklerimiz, vakıflarımız, ilgili mali müşavirleriyle, muhasebecileriyle bu konuları zaten dikkat ve titizlikle yürütmektedirler. Yine, faturada, “İhtiyaç sahiplerine yardım şartıyla bağışlandığından KDV hesaplanmamıştır.” ibaresinin yer alması zorunludur. Gördüğünüz gibi, burada...

BAŞKAN – Ben araya tekrar gireceğim.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI DERNEKLER DAİRESİ BAŞKANLIĞI DERNEKLER DENETÇİSİ MAHMUT ESAT GÜRSES – Buyurun Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Derneklerden gelen değerli misafirlerimiz, bu konuda uygulamada sıkıntılar yaşıyorsanız bunların notunu alın, size sıra geldiği zaman lütfen onları bize söyleyin, yani vergiyle ilgili.

FİKRİ DEMİREL (Yalova) – Efendim, ben bu arada bir şey söylemek istiyorum. Bu söylediğiniz şeyleri yazılı olarak bizlere vermeniz mümkün mü?

BAŞKAN – Göndeririz, hepsini veririz. Uzman arkadaşlar iletir.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI DERNEKLER DAİRESİ BAŞKANLIĞI DERNEKLER DENETÇİSİ MAHMUT ESAT GÜRSES – Hayhay. Şu an sunuda gördüğünüz bütün bu blokları da arkadaşlarımıza biz iletceğiz, Sayın Başkanımın talimatlarıyla sizlere ulaştırılmasının bizim açımızdan bir sakıncası yok.

Sayın Başkanım, bu konuda hemen, isterseniz, güzel uygulamaları ve rakamsal bilgileri de hemen aktarmak istiyorum. DERBİS olarak ifade ettiğimiz Dernekler Bilgi Sistemi’nde yapılan incelemede, 2015 yılı beyannamesi verilerine göre, gıda bankacılığı yaptığını beyan eden 126 adet derneğimiz bulunmaktadır. Bu dernekler tarafından gıda bankacılığı kapsamında 24 milyon 63 bin 134 lira gıda -bunların rakamları da yine size iletilecektir- 14 milyon 302 bin 149 lira giyecek, 413 bin 237 lira temizlik malzemesi ve 941 bin 861 lira diğer türde yardım yapıldığı -sanıyorum o yakıt ve yakacak şeklinde olabilir- beyan edilmiştir. Biz de bu beyanlar üzerinde, yani sizlerin bize bu beyanları sağlıklı bir şekilde vermeniz çok önemli burada. Sizlerin bu beyannamelerde bu verileri sağlıklı bir şekilde giriyor olmanız bizim de bu alanda yapacağımız çalışmalarda ve Sayın Komisyona ya da Meclisimize ve ilgili kurumlarımıza bu bilgileri daha doğru olarak aktarma şansını verecektir.

Sayın Başkanım, değerli katılımcılar; hemen dernek isimlerinden ve rakamlarından bahsetmek istiyorum. Birinci sırada Deniz Feneri Derneğimiz bulunuyor, 10 milyon 860 bin 326 lira. Türkiye Kızılay Derneğimiz 7 milyon 945 bin 930 lira, Dost Eli Konya Gıda Bankası Yardımlaşma ve Dayanışma Derneğimiz 2 milyon 795 bin 734 lira, Beşir Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Derneğimiz 1 milyon 645 bin 910 lira, Fakir ve Muhtaçlara Yardım Derneği 970 bin 734 lira, Yardımlı Uluslararası İnsani Yardım Derneği 345 milyon 772 lira, Hayrat İnsani Yardım Derneğimiz 262 bin 834 lira, Cansuyu Yardımlaşma ve Dayanışma Derneğimiz de 118 bin 137 lira olmak üzere 2015 yılı... Tabii, 2016 yılında bu veriler daha farklı ve şu an belki kendilerinde güncel veriler olacaktır. Onları da paylaşırlarsa sevinirim.

Evet Sayın Başkanım, bu çerçevede isterseniz ben sözlerime son vereyim.

Efendim, hoşgörünüze sığınarak Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Estağfurullah. Buyurun.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI DERNEKLER DAİRESİ BAŞKANLIĞI DERNEKLER DENETÇİSİ MAHMUT ESAT GÜRSES – Bir konuya kısaca dikkat çekmek istiyorum. Konuşmanızın başında bizi ifade ederken, İçişleri Bakanlığı Dernekler Dairesi Başkanlığını ifade ederken, Sayın Başkanım, “Dernekler Masası” ifadesini kullandınız. “Dernekler Masası”, “masa” ifadesi 12 Eylül döneminde sivil toplum kuruluşları üzerine kalmış, yapışmış bir polisiye bir kontrolcü mekanizmanın ürünüdür. Bunu yıllar içerisinde çok, ben kendi şahsi ve otuz senedir bu meslek içerisindeyim. Yıllar içerisinde, her katıldığım ortamda bunu ifade etmeyi kendime bir görev addediyorum. Tekrar hoşgörünüze sığınıyorum. Biz, devlet ve millet olarak, sivil toplum kuruluşlarıyla el ele, bu “masa” tabirini, özellikle “masa” tabirini yıkarak bu konuda daha özgürlükçü, daha demokratik, daha hukukun üstünlüğüne dayalı bir sistem ve düzen oluşturacağımıza inanıyorum.

Saygılarımı sunuyorum efendim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Arkadaşların bana hazırladığı metinde “Dernekler Masası” yok. Tamamen benim terminolojimde olan bir şey.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI DERNEKLER DAİRESİ BAŞKANLIĞI DERNEKLER DENETÇİSİ MAHMUT ESAT GÜRSES – Biliyorum efendim.

BAŞKAN – Düzeltmeniz için teşekkür ediyorum. Her tür masaya karşıyız.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI DERNEKLER DAİRESİ BAŞKANLIĞI DERNEKLER DENETÇİSİ MAHMUT ESAT GÜRSES – Efendim, biz eskilerin, özellikle o dönemi yaşamış olanların bu şekilde algımız var. Bugün o şeyi yıkmaya çalışıyoruz. Hakikaten o dönemi yaşamış insanlar çocuklarının bir derneğe üye olduklarını duyduğunda tedirgin oluyorlar. “Aman, ne derneği? Uzak dur oradan!” diyorlar. O yüzden... Hep birlikte efendim.

BAŞKAN – Biz de tam tersi, sivil toplum örgütlerinin önemli bir dinamik olduğunu, hangi konuda, hangi işgal alanında olursa olsun Türkiye’de sivil toplum örgütlerinin artmasından yanayız. Düzeltmeniz için teşekkür ediyorum. Arkadaşlarımızın hazırladığı metinde yok, tamamen benim söylediğim bir şey.

Evet, sayın vekillerim, sormak istediğiniz veyahut katkınız yok mu? Yok. Peki.

Şimdi derneklerimizi tek tek dinleyelim. Hangisinden başlayalım?

Deniz Feneri Derneği bu konuda en iyi rakamlara sahip ve uygulamasını bize anlattırsa memnun oluruz.

Hoş geldiniz.

Buyurun.

DENİZ FENERİ DERNEĞİ GENEL MÜDÜRÜ ALİ KARAYILAN – Hoş bulduk Sayın Başkanım, Kıymetli Komisyon.

Deniz Feneri Derneği yirmi bir yıllık bir dernek, kamu yararına çalışan bir dernek. Genel merkezi İstanbul’da. Türkiye’de 2 tane şubesi, 4 tane de temsilciliği var. Özellikle çalışmalarını Türkiye’de kendine ait bir yardım organizasyon programıyla, “YOK” diye kısalttığımız bir programla yapmakta bütün verilerini kayıt altına alan.

İkincisi: Türkiye'nin her ilinde fiili olarak yardım dağıtan bir müessesedir. Özellikle bağış noktasında nakdi bağışlar, aynı bağışlar konumuza gelmek istiyorum bu vesileyle. Aynı bağışlarımızı... Bu arada, 2015 yılında Deniz Feneri Derneğinin takribi toplam geliri 50 milyon civarında. Bu da aslında gıda bankacılığının Türkiye'de en çok gıda bankacılığı yapan, gelir elde eden, bağış alan derneğin toplam gelirinin yüzde 20'sine takriben tekabül ediyor. Aslında, hâlâ daha yapılması gereken çok iş var diye düşünüyoruz. Bu noktada, normal, aynı bağış alıyoruz "Fişle Gelen Yardım" diye. Bir de gıda bankacılığı kapsamında, ayrıca, az önce İçişleri Bakanlığı denetçimizin anlattığı tarzda -göndermiş olduğumuz belgede de, sunumda da uygulamayı nasıl yaptığımızı kısaca açıklamıştık- gelen bağışın, yardımın tamamını barkotladığımızdan dolayı lojistiklerimize giren hangi malzemenin gıda bankacılığı kapsamında olduğunu, hangi malzemenin normal bağış prosedürüyle alındığını rahatlıkla takip edebiliriz. Çoğunlukla bu noktada gıda ve giyim olmak üzere gıda bankacılığından bağış almaktayız. Nakit kısmında da bu arada, tabii, toplanan bağışın bir de dağıtılma süreci var. Yani, gelen bağışların tamamı, kanunda belirtildiği tarzda, ihtiyaç sahibi ailelere kaydı açılıp sosyal incelemesi yapılan, Yardım Değerlendirme Kurulu tarafından değerlendirilen ve ihtiyaç olduğu tespit edilen ailelerin evine aynı yardım teslim belgeleriyle teslim edilmektedir. Yani nasıl ki stoklarımıza girdisi varsa o şekilde de çıktıları mevcuttur tamamının. Bu noktada, aslında biraz daha özetlemek gerekirse belki teklifim olacak bu noktada, bilmiyorum, belki söz gelmeyebilir bana.

BAŞKAN – Buyurun.

DENİZ FENERİ DERNEĞİ GENEL MÜDÜRÜ ALİ KARAYILAN – Gıda bankacılığında şu anda istenilen merhale elde edilebilmiş değildir maalesef.

İkincisi, şimdi denetçimiz de açıkladı: Bu, yasayla belediyelere de verildi. Aslında sivil toplum hâlâ daha Türkiye'de çok fazla gelişebilmiş durumda değildir. Bu noktada gıda bankacılığımı doğrudan sivil toplumun yapması gerektiğini düşünüyorum ben.

İkincisi: Bu 4 malzemenin dışında tüm aynı yardım malzemelerinin tamamı gıda bankacılığı kapsamına alınabilir. Bugün gıda ne kadar elzemse evde buzdolabı da o kadar elzem, çamaşır makinesi de o kadar elzem, çekyat da, kırtasiye de, kalem de, defter de, silgi de... Dolayısıyla tüm malzemeler aslında gıda bankacılığı, tüm aynı bağışlar, arzu eden bağışçı tarafından, gıda bankacılığı kapsamına alınabilir.

Bir üçüncüsü de: Nakit yardımlarda sadece yüzde 5'e kadar bir vergisel indirim söz konusu, yani toplam matrahın yüzde 5'i. Oysa biz devlet olarak, millet olarak sivil toplumu geliştirmeyi düşünüyoruz, sivil toplumu büyütelim diye düşünüyoruz. Bu noktada biz, tüm bağışçılarımıza mümkün olduğunca bağışlarını gıda bankacılığı üzerinden yapıp bağışlarını artırmayı teklif ediyoruz. Nakit yardımlarda da özellikle kamu yararı da belki göz önünde bulundurularak yüzde 5'ten, yüzde 100'e çıkarılmasını ben bu noktada teklif ediyorum. Yani yapılan nakit bağışların da tamamının doğru bir şekilde kayıt altına alınıp doğru bir şekilde harcanmasının ortaya konulduktan sonra yüzde 100'ünün vergisel indirimden bağışçının faydalanmasını teklif ediyorum.

BAŞKAN – Kayıtlarımıza geçirdik.

Soracağımız bir şey var mı arkadaşlar? Yok.

Ben bir şey sorabilir miyim? Gıda bankacılığında, özellikle gıda çok çabuk tüketilebilen ve çok çabuk kullanım dışı kalabilen bir meta. Bunu aldığınız zaman sizin depolayacağınız veya ne kadar süreyle depolayacağınız yerleriniz var. Bir de bu transferi nasıl yapıyorsunuz? Atıyorum, bir peynir fabrikası size yanlış ambalajlanmış veya dışında defosu olan, içinde değil de dışında defosu olan bir ürün bağışlayacak. Onu siz gidip alıyorsunuz oradan. Bunu sağlıklı şartlarda taşıyacak filonuz vesaire var mı? Bunları ne kadar süre koruyabiliyorsunuz? Bununla ilgili özel bir yapınız mı var?

DENİZ FENERİ DERNEĞİ GENEL MÜDÜRÜ ALİ KARAYILAN – Öncelikle, biz hazırlamış olduğumuz gıda kolilerinin içerisine şu anda süt ürünü koymuyoruz. Süt ürünlerini, malzeme çok fazla olduğundan dolayı, lojistik merkezlerinde soğuk hava depolarında bulundurmaya zorundayız. Eti, hakeza, derin dondurucularda tutuyoruz, soğuk havada ya da depoda tutuyoruz. Genelde soğuk zincir gerektiren malzemeyi başışçı kendi aracıyla teslim etmekte. Ama çok yakın mesafedeyseniz, mesela Rami ile Zeytinburnu takriben on dakikalık bir yoldur. Yani tenekede peynir rahatlıkla transfer edilebiliyor ama buna rağmen çoğunlukla süt ürünlerini başışçılarımız getirmekte. Ama diğer gıda malzemelerinin de son kullanma tarihi bu noktada çok ehemmiyetli. Zincir şöyledir: Önce gelen önce gider şeklindedir. Gelen malzeme eğer firmalar tarafından satın alma yoluyla geldiyse mutlaka en az bir yıllık raf ömrü vardır. Ama son tüketim tarihine çok az kalmışsa onu da geldiği gibi biz, mümkün olduğunca ailelerimizin evlerine bir an önce ulaştırıyoruz. Yani son tüketim tarihini geçirmiyoruz ki bunun bir vebal olduğunu da kabul etmemiz lazım.

Bir şey daha bu arada belki söylemem gerekir. Lojistik merkezlerimizin yanında giyim mağazalarımız var. Her gün yaklaşık 100 aileyi mağazalara fertleriyle beraber davet ediyoruz. O tür durumda da ailelere o gelen malzemeyi doğrudan, hemen mağazadan çıkışını yaparak ailelere teslim ediyoruz.

BAŞKAN – Aklımda bir soru var, onu söyleyeyim: Bir peynir firmasının sorduğu bir soruydu, onun için size sordum. Peki, siz, pişirilmiş, hazır yemekler için, ama kullanılmamış, onlarla ilgili bir çalışma yapıyor musunuz? Atıyorum, bir yerde büyük bir toplantı yapılması organize edilmiş, 100 kişilik yemek yapılmış ama toplantı bir sebeple iptal edilmiş, ellerinde sağlıklı yemek var. Bunlarla ilgili bir çalışmanız var mı?

DENİZ FENERİ DERNEĞİ GENEL MÜDÜRÜ ALİ KARAYILAN – Şu anda böyle bir çalışmamız yok.

BAŞKAN – Sizin yok, tamam. Diğer derneklere sorarız.

Buyurun Sayın Vekilim.

FİKRİ DEMİREL (Yalova) – Başkanım, ben şeyi merak ediyorum. Şimdi, bu ihtiyaç sahibi ailelerdeki belirleme kriterleriniz nedir veya bunu nasıl yapıyorsunuz? Bilgileri herhangi bir yerden mi alıyorsunuz?

BAŞKAN – Aileler bize 3 evrakla müracaat ediyor: Nüfus cüzdanı fotokopisi, nüfus kayıt örneği, bir de durumunu belirtir dilekçe. Kaydını açmış olduğumuz ailelerin tamamının evine ya personelimize ya da sosyal inceleme alanında eğittiğimiz bir gönüllümüzü gönderiyoruz. Evin resmi fotoğrafı çekiliyor, tespit ediliyor, evde neyin, gelirin, giderin, borcun, evdeki eşyanın durumunun, haddizatında, eğer kırmadan, dökmeden, incitmeden buzdolabına dahi var mı, yani işin aciliyetine binaen, böyle, göz ucuyla mümkün olduğunca bakılmasını arzu ediyoruz ki doğru bir tespit yapılabilsin. Yapılan bu tespit sonucunda ailelere ya her ay, ya iki ayda bir, ya üç ayda bir, ya altı ayda bir gıda kararı alıyoruz, sistem otomatik olarak her önüne geldiği vakit makbuzunu basıp malzemeyi aileye teslim ettiriyoruz.

FİKRİ DEMİREL (Yalova) – Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Bir soru daha sorabilir miyim? Bu çalışmalarını yaparken, bizim, biliyorsunuz, kaymakamlıklarda sosyal yardımlaşma, dayanışma vakıflarımız var, orada da bahsettiğiniz incelemeler yapılıyor ve ihtiyaç sahibi vatandaşlarımız için dosya açılıyor. Ayrıca, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının, Sayın Vekilim, ASDEP denilen bir sistemi var, yani bütün vatandaşları böyle bir taramadan geçiriyorlar. Onlarla koordineli bir çalışma yapıyor musunuz, yoksa siz tamamen münferit mi yapıyorsunuz?

DENİZ FENERİ DERNEĞİ GENEL MÜDÜRÜ ALİ KARAYILAN – Biz lojistik merkezlerimizin olduğu şehirlerde tamamen münferit olarak yapıyoruz ancak lojistiklerimizin ve temsilcilerimizin olmadığı yerlerde sosyal inceleme noktasında destek istiyoruz. Kayıtlara geçmesi açısından şunu söylemek istiyorum, ümit ediyorum yanlış ifade etmiyorum: SOYBİS, sosyal yardımlaşmanın merkezî sistemi. SOYBİS’in mutlaka ama mutlaka sivil insani yardım çalışması yapan sivil toplum kuruluşlarına mutlaka açılması gerekir. En azından şu kadarıyla: Biz T.C. kimliğini girmiş olduğumuz ailenin ihtiyaçlı olup olmadığını en azından görebilelim. Hani, tapuda nesi var, bankada parası var mı, vesair vesair. Tamam, bunları görmeyelim ama devletimiz tarafından, sosyal yardımlaşma tarafından Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından yapılan sosyal incelemesi sonucu ailenin ihtiyaçlı olup olmadığını biz en azından oradan da görmeyi arzu ediyoruz, bu yüzden şifre istiyoruz, bu sistemin bize de açılmasını arzu ediyoruz.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyoruz. Daha sonra katkılarınız olursa yine dinleriz.

Türkiye Kızılay Derneği, hoş geldiniz.

TÜRK KIZILAYI GENEL MÜDÜRÜ MEHMET GÜLLÜOĞLU – Geçmiş olsun, öncelikle sayın vekillerim sizlere olmak üzere.

Kızılaydan çok bahsetmeyeceğim, gıda bankacılığı anlamında ve aynı yardım anlamında belki birkaç kelam edebilirim, bir de belki öncelikle sorum olabilir.

Sayın Denetçimizin “tüzükte gıda bankacılığına dair bir ifadenin yer alması gerektiği” gibi bir ifadesi oldu. Bu mevzuatın, Dernekler Dairesinin web sayfasında geçiyor bu, hani, kendi ifadeleri de ama mevzuatın neresinde geçtiğini bilmiyorum çünkü mevzuatta bu “gıda yardımı yapması” diye geçiyor. Mesela, Kızılay Derneği olarak bizim mevzuatımızda, bizim tüzüğümüzde “gıda bankacılığı” geçmiyor. Ama bu anlamda yaptığımız faaliyetler gıda bankacılığı kapsamında da değerlendiriliyor. Yani orada bilmediğimiz bir şey varsa onu da öğrenmekten memnuniyet duyuyoruz.

BAŞKAN – Belki sizin yasanızdan kaynaklanan özel bir statü mü var? Aslında dediğiniz doğru bir şey, arkadaşlar buna cevap verirlerse...

Bitirin sunumunuzu.

Buyurun.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI DERNEKLER DAİRESİ BAŞKANLIĞI DERNEKLER DENETÇİSİ MAHMUT ESAT GÜRSES – Hemen cevaplayalım.

BAŞKAN – Buyurun.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI DERNEKLER DAİRESİ ŞUBE MÜDÜRÜ MEHMET FATİH GÜNAY – Şimdi, bu konu gündeme geldiğinde biz bir çalışma yaptık tabii, tüzüklerinde “gıda bankacılığı” ifadesiyle alakalı bir düzenleme var mı, yok mu diye. Bizim dernekler mevzuatında, genel anlamda derneklerin faaliyetlerinin tüzüklerinde belirtilmesini istiyoruz ama Kızılay ve birkaç derneğimizde de var aynı durum. Genel anlamda “ihtiyaç sahiplerine yardım ulaştırmak” ifadelerini de anladığımız kadarıyla Maliye Bakanlığı yeterli görüyor. Kızılayla beraber birkaç dernekte de yine tam, net olarak ifade gerekmiyor.

TÜRK KIZILAYI GENEL MÜDÜRÜ MEHMET GÜLLÜOĞLU – Yani, illa ki gıda bankacılığı tanımı olmasa da Maliye Bakanlığı kabul edebiliyor.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI DERNEKLER DAİRESİ ŞUBE MÜDÜRÜ MEHMET FATİH GÜNAY – Evet. Yani insani yardım dernekleri özellikle bu tür faaliyetleri, bu tür ifadeler olmasa bile yapabiliyor.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI DERNEKLER DAİRESİ BAŞKANLIĞI DERNEKLER DENETÇİSİ MAHMUT ESAT GÜRSES – Sayın Başkanım, ben bir şey eklemek istiyorum: Sayın Genel Müdürüm, sanıyorum, mevzuatla ilgili daha spesifik bir nokta atışı istiyor. Dernekler Kanunu’nun 30’uncu

maddesinin (A) bendi ile Türk Medeni Kanunu'muzun 90'ıncı maddesi, hemen kısaca ifade edeyim: "Dernekler, tüzüklerinde gösterilen amaç ve bu amacı gerçekleştirmek üzere sürdürüleceği belirtilen çalışma konuları dışında faaliyette bulunamazlar."

TÜRK KIZILAYI GENEL MÜDÜRÜ MEHMET GÜLLÜOĞLU – Sorumu tekrar, bir daha sorabilir miyim Başkanım?

BAŞKAN – Buyurun.

TÜRK KIZILAYI GENEL MÜDÜRÜ MEHMET GÜLLÜOĞLU – Gıda bankacılığı kapsamında değerlendirilmek için tüzüğümüzde "gıda bankacılığı yapmak" ifadesinin geçmesi gerekiyor mu?

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI DERNEKLER DAİRESİ BAŞKANLIĞI DERNEKLER DENETÇİSİ MAHMUT ESAT GÜRSES – Evet efendim.

TÜRK KIZILAYI GENEL MÜDÜRÜ MEHMET GÜLLÜOĞLU – Bu mevzuatın neresinde, hangisinde yazıyor?

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI DERNEKLER DAİRESİ BAŞKANLIĞI DERNEKLER DENETÇİSİ MAHMUT ESAT GÜRSES – Tekrar ediyorum: "Dernekler tüzüklerinde belirtilen..."

TÜRK KIZILAYI GENEL MÜDÜRÜ MEHMET GÜLLÜOĞLU – "Gıda bankacılığı yapılması gerekir." diye mevzuatta bir ifade geçmiyor.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI DERNEKLER DAİRESİ BAŞKANLIĞI DERNEKLER DENETÇİSİ MAHMUT ESAT GÜRSES – Sayın Genel Müdürüm, "Dernekler, tüzüklerinde belirtilen çalışma konuları dışında faaliyette bulunamazlar." Gıda bankacılığı bir çalışma konusudur, bir faaliyet biçimidir. Bir dernek iktisadi işletme kuracaksa, bir dernek bir federasyona üye olacaksa, bir dernek "kamu yararı statüsü", "Türkiye" kelimesi, "uluslararası faaliyet" gibi... Biz bunların hepsini bu maddelerden dolayı, istiyoruz ki o derneğin tüm üyelerinin içinde bulunduğu, tüm üyelerinin iradesiyle oluşan... Bazı üyeler diyebilir ki: "Hayır, biz gıda bankacılığı yapmayalım, bu alana girmeyelim." Bazı üyeler diyebilir ki: "Hayır, biz Türkiye içerisinde faaliyette bulunalım, uluslararası faaliyette bulunmayalım." gibi. Dolayısıyla, Dernekler Kanunu'muzun 30'uncu maddesinin bu ifadesi ve Türk Medeni Kanunu'nun 90'uncu maddesindeki "Dernekler, amaçlarını gerçekleştirmek üzere, tüzüklerinde belirtilen çalışma konuları ve biçimleri doğrultusunda faaliyette bulunurlar." hükümleri bize uygulamada şunu ortaya çıkarıyor özellikle teftişlerimizde ya da karşılaştığımız hususlarda, örnek veriyorum: Bir dernek sandık kuracak. Yönetmeliğimiz diyor ki: "Sandık kurabilir, üyeleri arasında yardımlaşma sandığı kurabilir diye sizin üyelerinizin iradesi var mı, tüzüğünüzde böyle bir hüküm var mı?" Bu yoksa "Hayır." diyoruz, "Önce git üyelerine müracaat et, üyelerinin oyuyla kabul edeceğin, yapacağın bir tüzük değişikliğiyle bu hükmü tüzüğüne koy." Buradan kaynaklanıyor.

BAŞKAN – Şimdi, Sayın Denetçim, arkadaşımızın, Sayın Genel Müdürümüzün sorduğu soru çok açık ve net, diyor ki: "Kızılayın tüzüğünde bu yok ama ben bu işi yapıyorum." Ya pozitif ayrımcılık yapmışız, bu uygulama, bu tabir hukuk mevzuatına yeni girdiği için yok ama bunu çözeceğiz.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI DERNEKLER DAİRESİ BAŞKANLIĞI DERNEKLER DENETÇİSİ MAHMUT ESAT GÜRSES – Kızılay için Sayın Başkanım özel bir maddemiz var. Dernekler Kanunu'nun 27/A maddesi Kızılay için düzenlenmiş özel bir maddedir. Bir tek Kızılay ve Türk Hava Kurumunun tüzükleri Bakanlar Kurulunca onaylanır. Bu bir ayrıcalıktır.

BAŞKAN – Oradan bir kazanım var.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI DERNEKLER DAİRESİ ŞUBE MÜDÜRÜ MEHMET FATİH GÜNAY – Ben bir ekleme yapabilir miyim müsaadenizle?

BAŞKAN – Buyurun.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI DERNEKLER DAİRESİ ŞUBE MÜDÜRÜ MEHMET FATİH GÜNAY – Şimdi, bu konuyla ilgili Maliye Bakanlığının tebliğinde de bir düzenleme var. Onu da isterseniz okuyayım: “Bağış kabul edecek dernek veya vakfın tüzüğünde veya senedinde ihtiyacı bulunanlara gıda yardımı yapabilmesine ilişkin hükümlerin bulunması gerekmektedir.” Yani, benim oradaki görüşüm Maliye Bakanlığı, Kızılay için söylüyorum, tüzük hükümlerini bu anlamda değerlendirmiş olabilirler yani.

BAŞKAN – Sayın Vekilim, buyurun.

TEMEL İHTİYAÇ DERNEĞİ YÖNETİM KURULU ÜYESİ AZİZ AKGÜL – Değerli Başkanım, şimdi, buradaki, Kızılayla diğerleri arasındaki temel fark vergi matrahından indirilmesiyle alakalı. Mesele budur. Şimdi, burada da 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu’nun ticari kazançtan indirilebilecek giderleri düzenleyen 40’ıncı maddesinin 10’uncu fıkrasında aynen şöyle diyor: “fakirlere yardım amacıyla gıda bankacılığı faaliyetinde bulunan dernek ve vakıflara Maliye Bakanlığınca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde bağışlanan gıda, temizlik, giyecek ve yakacak maddelerinin maliyet bedeli safi kazancın tespit edilmesi için kabul edilen giderlerden sayılır. Yani, orada, gıda bankacılığı faaliyetini hemen hemen herkes yapar, problem değil çünkü bağış alıyorsunuz, netice itibarıyla dernekler bağış alıp veriyorlar. Ama bunu vergi matrahından düşürme meselesi gündeme gelince tüzüğünde bunun mutlaka bulunması lazım. Yani Kızılayın da yaparken bu hüküm, yani bu bir kanuni hükümdür. Yani her ne kadar tabirde “kamu yararı” da kullanılıyorsa o tabir de çok yanlış bir tabir. Çünkü vergi muafiyeti... Bütün dernek ve vakıfların kamu yararı gözeterek faaliyet göstermesi lazım. Kamu yararının dışında faaliyet olur mu? Ama orada Bakanlar Kurulundan geçirilen husus nedir? Vergi muafiyetidir. Vergi muafiyetinden faydalanmak için bu şekilde bir düzenlemeden istifade etmek lazım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Genel Müdür.

TÜRK KIZILAYI GENEL MÜDÜRÜ MEHMET GÜLLÜOĞLU – Açıkçası bunu sadece Kızılay nezdinde değil, bu tartışmanın kıymetli olduğunu düşündüğüm için ben bu konuyu açtım. Şöyle ki: Bizden başka kurumların da insani yardım alanında faaliyet gösterdikleri için, kabul edildiğini bildiğim için açıkçası paylaştım.

Tabii, “gıda bankacılığı” bir tanım esasında, bir terminoloji ve özellikle de aynı yardımların yönetimi konusunda düzenlenmiş, bunun teşvik edilmesini içeren, vergi matrahından, işte, hepimizin bildiği, düzenleyen bir yapı. Burada, tabii, Kızılay olarak biz de esasında milyonlarca lirayı bulan aynı bağış alıyoruz ama gıda bankacılığı kapsamında 7 milyon gibi bir kısmı var. E, tabii, orada bazı kurumlar bunu hakikaten bundan faydalanmak istemediği için bazı şirketler, bazıları bunun, işte, o vergisel prosedürüne girmek istemediği için ve hakikaten temelde de bağış yapmak istediği için gözüküyor. Yoksa, biz geçtiğimiz yıl itibarıyla sadece bu kapsamdaki, yani yiyecek, giyecek, yakacak gibi alanda bile 40 milyon civarında bir yardım gözüküyor. Suriye’ye yönelik yapılan yardımları zaten hiç bahsetmiyorum ama, hani, ülke içinde dahi çok daha yüksek bir rakam var. Ama gıda bankacılığı kapsamında değerlendirilen, 7 milyon civarında.

Sizin biraz önce sormuş olduğunuz sorulara hızlıca ben de isterseniz cevap vereyim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

TÜRK KIZILAYI GENEL MÜDÜRÜ MEHMET GÜLLÜOĞLU – Gıda güvenliği nasıl sağlanıyor konusu önemli bir konu. O yüzden daha çok kuru gıdalar hem bizim tarafımızdan hem tahmin ediyorum diğer kurumlar tarafından bağış olarak kabul edilebiliyor. Daha dayanıklı ve kuru gıdalar bağış olarak kabul ediliyor. Deniz Feneri Genel Müdürümüz Ali Bey’in bahsetmiş olduğu şekilde, satın alınırken bir

yıl, iki yıl ama bağış alınırken de mümkün olan en uzun sürede ama kimi, gıdadan gıdaya değişmekle beraber, altı ay ile bir ay arasındakilerden daha kısa sürede olanların alınmaması prensibini biz de uyguluyoruz.

Pişmiş yemeklerle ilgili bir çalışma biz de yapmıyoruz çünkü pişmiş yemek ayrıca gıda kontrolü gerektiren, biz kendimiz yemek dahi yapsak Gıda Bakanlığının kontrolleri, numune alınması gibi daha birçok prosedürü ve riski de barındıran bir alan. O yüzden biz de mümkün olduğu kadar hazır pişmiş bir yemek gelirse de onu yapmıyoruz.

İhtiyaç sahiplerinin belirlenmesi konusunda da Türkiye'nin birçok noktasına yayılmış bir ağımız var. Oradaki şube başkanlarımız eliyle yapılan sosyal incelemeler eliyle, bazen il veya ilçedeki din görevlilerinin eğitim, okul müdürleri gibi farklı konulardan da yardım isteyerek yapılan bir yardım iletişim ağımız oluyor.

Sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarıyla, tabii, Kızılayın daha yoğun bir iş birliği var. Onlardan bazen bütçelerinin yetmediği yerde Kızılaydan yardım istiyorlar ya da Kızılayın bütçesinin yetmediği yerde karşılıklı iletişim kurulabiliyor. Ama, hani, sistematik veya kanunen düzenlenmiş bir yapı bulunmuyor.

SOYBİS'in kullanımı konusu önemli. Bu konuda yapılan düzenlemeler de var ve hani, geçtiğimiz 2015 yılı içinde yapılan düzenlemede belediyeler ve Kızılaya özel olarak bunun açılmasına yönelik bir çalışma yapıldı. Ancak hâlâ biz bu yazılımı kullanmıyoruz, kullanamıyoruz. Tabii, Aile Bakanlığı bunun sistematikini organize ediyor. Yazılım entegrasyonunun yapılması konusu var. Bu konunun ben de önemli olduğunu düşünüyorum.

BAŞKAN – Suistimal varsa onun önlenmesi.

TÜRK KIZILAYI GENEL MÜDÜRÜ MEHMET GÜLLÜOĞLU – Yardımda mükemmeliğin önlenmesi, gerçek ihtiyaç sahiplerine ulaşılması, göz ardı edilen kişilere kaynakların daha etkin kullanılması konusunda önemli olduğunu düşünüyorum.

Bir de belki, hani, tartışmaya genel bir katkı sağlaması anlamında, Dernekler Dairesinden paylaşılan rakam toplamda 40 milyon civarında bir rakam. Yani, 80 milyonluk bir ülkede, hâlâ ihtiyaç sahibinin olduğu bir ülkede 40 milyon rakamının çok az olduğunu, yani, bu konuda, eğer bu konu teşvik edilecekse birçok mekanizmanın harekete geçirilip, ülke içindeki yardımlaşmanın artırılıp “gıda bankacılığı” diye tabir edilir ama esasında aynı yardımı düzenleyen bu sistemin daha etkin kullanılmasının doğru olacağını düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben de son söylediğinizle bağlantılı bir şey soracaktım size zaten. Gıda bankacılığı konusunun gündemde tutulması vergi muafiyetlerini veya indirimlerini çok az da olsa daha çok duyuruyla halka veya iş insanlarına duyurulmasının bu gibi bağışların, desteklerin artacağını düşünür müsünüz?

TÜRK KIZILAYI GENEL MÜDÜRÜ MEHMET GÜLLÜOĞLU – Katkısı olacaktır ama belki orada daha başka mekanizmalarda yani yurt dışındaki iyi örnekleri de araştırabileceğiz...

BAŞKAN – Mesela?

TÜRK KIZILAYI GENEL MÜDÜRÜ MEHMET GÜLLÜOĞLU – Mesela ikinci el ürünler konusunda Türkiye’de hâlâ düzenlemeler yetersiz olduğunu düşünüyorum. Yani ticari olarak yapılan bazı şeyler var ama bağış konusunda bir tane örnek vereyim: Almanya’ya bu konuda ziyaretlerimiz olmuştu Alman Kızılhaçının ya da benzeri birçok kuruluşun ikinci el dükkânları var çok yoğun bir şekilde. Eğer bir kuruluş bunu ticari olarak satışta yapsa, direkt bağış da yani direkt dağıtım da yapıyor olsa farklı vergi düzenlemelerine muhatap. O yüzden yani aynı yardımın da bir defa ismini

gıda bankacılığından çıkarmak lazım çünkü gıda bankacılığı sadece gıdayla başlayan ama sonra gitgide genişleyen yani işte beyaz eşya bunun içinde olacak mı, olmayacak mı? Ya da başka ne gibi bağışlar, tekerlekli sandalyeden tutun, medikal malzemelere kadar yani bu alanın tekrar bir belki ele alınması belki birkaç günlük çalıştay, Maliye Bakanlığı da burada belirleyici yani şirketleri teşvik etme anlamında belirleyici olacaktır. Direkt üreticiden yapılabilecek bağışlarla alakalı çünkü daha çok satıcıdan kaynaklı gıdada belki üretici kaynaklı bağışlar geliyor. Diğer alanlarda da işte direkt üretimden sonra yüzde şu kadarını, mesela belediyelerin biliyoruz ki bütçelerinin belli bir kısmının sosyal alana ayrılması gerekiyor. Üreticilerin bu anlamda teşvik edildiği zaman vergiden belki sağlanabilecek katkılar olabilecektir diye düşünüyorum. O yüzden Maliye tarafının görüşleri çok önemli olacaktır.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyoruz.

Bu Komisyon kurulurken bir vatandaşımızın sıcak yemek, sıcak gıdayla ilgili israfın önlenmesiyle ilgili bir dilekçeydi. Fakat biz bu konuya girince ve alt komisyon kurmamızın amacı da o. Dünyada çok iyi örnekler var, Türkiye’de evet az gelirli ihtiyaç sahibi insan sayısı çok, Suriye’den gelenleri de bu işin içine katıyorum, burada ciddi bir araştırma yapılması gerektiğini düşündük. Bu söylediklerinizin hepsi Komisyonumuzun üyeleri tarafından ve uzmanlar tarafından dikkate alınacaktır.

Teşekkür ediyorum.

TÜRK KIZILAYI GENEL MÜDÜRÜ MEHMET GÜLLÜOĞLU – O zaman bir şey daha ekleyebilir miyim efendim yani son söylediğiniz, komisyonun kurulma amacıyla alakalı olarak.

BAŞKAN – Buyurun.

TÜRK KIZILAYI GENEL MÜDÜRÜ MEHMET GÜLLÜOĞLU – Türkiye’de gerek ekmek israfı gerek hazır yemeklerin israfı konusunda ufak tefek de olsa iyi örnekler de var ama bu örnekler şöyle oluyor: Kendini bu işe vakfetmiş birkaç kişi belli lokantalardan, belli fırınlardan bunu toplayıp ama orada da ne yazık ki –tekrar ediyorum- gıda güvenliği alanında bir çalışma yok.

BAŞKAN – Amatör.

TÜRK KIZILAYI GENEL MÜDÜRÜ MEHMET GÜLLÜOĞLU – Yani benim de bildiğim, şahsen bildiğim çok böyle kendini feda etmiş emeklilerden genelde yapanlar var ama Allah esirgesin, o yemeklerden bir bozuk olan olsa ya da bir problem çıkacak olsa bu riskin hesaplanmış ve öngörülmüş bir sistematiği yok. Kızılay gibi bir kurum olarak da biz o yüzden şimdikiye kadar bu işe girmedik ama ihtiyaç olduğuna hemfikirim ben.

BAŞKAN – Şimdi, burada Türkiye Büyük Millet Meclisi iyi bir örnek. Dilekçe sahibi vatandaşımız da Türkiye Büyük Millet Meclisinden hareketle bize bu dilekçeyi vermiş. Burada iki konu var: Artan yemek var, bir de artık yemek var. Artık yemekler hayvan barınaklarına vesaire gönderiliyor, artan yemekler bazen Çocuk Esirgeme Kurumuna veya ihtiyaç sahiplerine gönderiliyor ama burada da, dediğiniz gibi, iyi bir kontrol ve sistem gerekiyor. Bütün bunları inşallah en yakın zamanda...

TÜRK KIZILAYI GENEL MÜDÜRÜ MEHMET GÜLLÜOĞLU – Türk Hava Yollarıyla bizim yaptığımız bir örnek var, Türk Hava Yollarının çünkü sandviçler olsun gayet, paketli vesaire var ama orada da lojistiği çok iyi yapmanız gerekiyor. İki gün içinde eğer siz onu ihtiyaç sahibine ulaştıramazsanız hemen bozuluyor.

BAŞKAN – Peki teşekkür ediyorum.

Siz hangi kurumdan?

DOST ELİ KONYA GIDA BANKASI YÖNETİM KURULU ÜYESİ HÜSEYİN AYBİLEK – Konya Dost Eli Gıda Bankası.

BAŞKAN – Bir saniye, sıra geldiği zaman isterseniz...

DOST ELİ KONYA GIDA BANKASI YÖNETİM KURULU ÜYESİ HÜSEYİN AYBİLEK –
Katkıda bulunmak için bir şey söyleyeceğim.

Özür diliyorum, geç kaldım, Çankaya kapısı denmiş galiba.

BAŞKAN – Estağfurullah. Bugün olağanüstü, bu hafta, kusura bakmayın, siz kusura bakmayın.

DOST ELİ KONYA GIDA BANKASI YÖNETİM KURULU ÜYESİ HÜSEYİN AYBİLEK –
Estağfurullah.

Gıda bankacılığında eski vekilimiz Aziz Bey’in konuşmasını dinledim az önce. Bu kanunun çıkmasında çok büyük emekleri var eski vekilimizin, Allah razı olsun, teşekkür ediyoruz. İlk de bize söyledi: “Siz bu işi zaten yapıyorsunuz, hemen kurun gıda bankasını.” Ben mali müşavir olduğum için “Teknik mevzuatta Maliyeyle alakalı sıkıntılar var.” dedi ya arkadaşım. Maliye Bakanlığının bu mevzuattaki boşluklarını hâlâ doldurmadılar. Ben mali müşavirim, Konya’da seminerler verdim, ya 10 kişi geliyor ya 12 kişi geliyor. “Mevzuat karışık, biz bu işle uğraşamayız.” diyorlar. Aslında çok derinlemesine çok faydalı bir şey. Amerika’da 300 tane var, ilk orada kurulmuş ama bizim özellikle meslektaşlarımız bile uzak durdular. Biz daha yeni yeni oturtuyoruz yani. Çok büyük bir imkân aslında. Yani diğer yardımlarda kısıtlamalar var, bunda hiçbir kısıtlama yok.

BAŞKAN – Sayın Vekilimizi özellikle bu işin içine çekiyoruz. Kendisi de sağ olsun bize destek verecek.

DOST ELİ KONYA GIDA BANKASI YÖNETİM KURULU ÜYESİ HÜSEYİN AYBİLEK –
Allah razı olsun, içinde, başında zaten.

BAŞKAN – Dinleyeceğiz kendisini, inşallah bizi de yönlendirecek.

Bir sonraki derneğimiz Dost Eli Konya Gıda Bankası, sizdeymiş zaten söz.

Buyurun.

DOST ELİ KONYA GIDA BANKASI YÖNETİM KURULU ÜYESİ HÜSEYİN AYBİLEK –
2004 kanunun çıkışı, Konya Dost Elinin kuruluşu da 2004. Özellikle Aziz Ağabey’imizin teşvikleriyle “İlk siz olacaksınız.” dedi. Biz ismini de gıda bankası koyduk, Dost Eli Konya Gıda Bankası diye koyduk. İstanbul’da bir toplantıya katılmıştık Aziz Bey’le, Dünya Gıda Bankaları Birliğinden temsilciler geldiler. Şimdi, insan her gün bir şey öğreniyor. Bizi Beyoğlu Belediye Başkanımız Misbah Bey bir yere götürdü “Bizim de gıda bankamız var.” diye. Orada halka kırmızı kartlar vermişler, gıda bankasından yararlanan insanlara kırmızı kartlar vermişler. “Şu alışveriş merkezlerine gidebilirsiniz, işte buralardan bu kartla alışveriş yapabilirsiniz.” diye. O Dünya Gıda Bankaları Birliğinden gelen başkan yardımcısı arkadaş dedi ki: “Olmaz Sayın Başkan, insanları bu kartla marketlere gönderip bu fakirdir, bu fakir kartıyla alışveriş yapıyor diye gösteremezsiniz.” Şimdi, elinde bir kart var Visa kartı gibi, onun gıda bankasından çıktığı belli, onunla alışveriş yapacak. Şimdi, biz kuru gıda mı vereceğiz, kartla marketlerden alışveriş mi yaptıracağız, efendim, veya sıcak yemek mi vereceğiz bu fakirlere, raf ömrü biten emtiaları, gıda maddelerini mi dağıtacağız gibi birçok problemlerle karşılaşıldı. Ama esas olması gereken, insanın gelip marketinizden alışveriş yapması. Tespiti yapılmış ihtiyaç sahibi kimselerin ve profesyonel ekipler tarafından tespitinin yapılmış olması gerekiyor. Sebebi de dağıtımının tekrerr etmesinin önlenmesi yani müşterek dağıtımın önlenmesi babında profesyonel ekipler kuruldu ve bir market oluşturmuştuk, zaten bir marketimiz vardı, orada tespiti yapılmış insanlar her ay belirli randevu günleri verilerek gelip alışverişlerini yapıyorlar, yılda iki defa da giydiriliyorlar, bayramlarda da giyimleri sağlanıyor. Bu gerek Konya’da gerek uluslararası alanda nerede ne ihtiyaçsa ona göre bu faaliyetler devam ettiriliyor. Mevzuat bakımından hâlâ işletmeye dâhil mallar nasıl olacak, işletmeye dâhil olmayan mallar nasıl olacak, bunların takibi nasıl olacak, vergi mevzuatında evrak babında hangi evraklar kullanılacak, sıkıntılarıyla karşılaşıyoruz. On bir yıl olmuş hâlâ biz bunları anlatıyoruz Konya’da, diğer yerdeki arkadaşları bilmiyorum ama, Konya’da hâlâ beni arayıp “Ya, ağabey, şuna

hangi belgeyi kullanacaktık, şunu ne yapacaktık, bu işletmeye dâhil mal nasıl olacak?” Tebliğde bir madde var, işletmeye dâhil olmayan mallar, işte oto yedek parçacı bir firma gıda bağışladığı zaman derneğe o “Oto yedek parça firmasından fatura düzenlenmesine gerek yoktur.” diye bir ibare var, hâlâ anlatamadım ben bunu. Çıkıyor karşıma bir yeminli mali müşavir, işin ustası bir arkadaşımız diyor ki: “Kanun mu önce gelir, tebliğ mi önce gelir?” Kanun önce gelir, kanunda “Keseceksin.” diyor, tebliğde “Kesmeyeceksin, fatura düzenlemeyeceksin.” diyor. Yani hâlâ bu sıkıntılarla uğraşıyoruz. İşletmeye dâhil olmayan malların oto yedek parçacı birisi gidip gıdayı satın alıp gıda bankasına bağışladığı zaman o işletmeye bir emtia girişi yok. Aslında oradan fatura edilmemesi gerekiyor giriş olmadığı için. “Etssek ne olur efendim?” Tebliğde “Etmeyeceksin.” diyor. Hâlâ bunun mücadelesini veriyoruz. Mevzuatta birtakım karışıklıklar var, daha basitleştirilebilir, daha böyle albenili bir hâle getirilip yaygınlaştırılabilir. Gerçekten yaygınlaştığı zaman bağış yapanlar tarafından da, bağış yapılan kişiler tarafından da çok verimli bir sistem. Avrupa’nın bütün ülkelerinde uygulanıyor, 1967’de başlamış Arizona’da.

BAŞKAN – Çok iyi örnekler var.

DOST ELİ KONYA GIDA BANKASI YÖNETİM KURULU ÜYESİ HÜSEYİN AYBİLEK – Onun için çok güzel örnekleri var ve biz Konya’da da bunun güzel bir örneği olarak gıda marketi ve giyim mağazasında bizzat kendileri beğenerek yerinde veriyoruz. Yani elbiseyi rastgele vermiyoruz, gelip giydireyoruz orada. Gıdayı rastgele vermiyoruz, neye ihtiyacı varsa onu veriyoruz. Gelip oradan beğenerek alıyorlar ailelerin durumuna göre.

BAŞKAN – Bazı belediyelerin, bazı derneklerin İstanbul’da da öyle çalışmaları var, onları gördük.

Peki, çok teşekkür ediyoruz.

DOST ELİ KONYA GIDA BANKASI YÖNETİM KURULU ÜYESİ HÜSEYİN AYBİLEK – Biz teşekkür ediyoruz.

BAŞKAN – Hayat Ağacı Derneği...

Buyurun.

ALTIEYLÜL HAYAT AĞACI DERNEĞİ BAŞKANI UĞUR BABUR – Sayın Başkanım, değerli hazırun; ismim Uğur Babur.

Bizim derneğimiz kurulu yaklaşık on dört ay oldu. Biz, tabii, derneğimizi kurarken gıda bankacılığını arkadaşlarımızla tartıştık, istişare ettik. Bu konuda Altieylül Belediyemiz bize destek oldular. Altieylül Belediyemizin bir sosyal tesisi var. Bu sosyal tesis bünyesinde bir sosyal marketimiz var. Sosyal marketin de işleyişi şöyle: Belediyemize bağlı bir sosyoloğumuz, psikoloğumuz, saha ekibimiz sürekli olarak çalışıyorlar. 81 tane kırsal mahallemiz, 13 tane de merkezde mahallemiz var. Saha ekibimiz gezip ihtiyaç sahibi aileleri belirliyorlar ve onlara bir kart çıkartıyoruz biz Altieylül Belediyesi, “Alkart” ismiyle. Biz de bu sosyal markete topladığımız yani gerek fabrikalardan, iş adamlarından topladığımız aynı bağışları direkt sosyal markete aktararak... Yani şöyle söyleyeyim, yeni kurulan bir dernek olduğumuz için bizim için her şey külfet yani bir ofisimizin kirasını ödemek için bile yeri geliyor külfet durumunda kalıyor. Altieylül Belediyesi bize birçok konuda destek olduğu için personel anlamında da, sahamızın kontrolü anlamında da zaten destek oluyorlar. Biz de sadece bize gelen bağış, bize gelen desteği doğrudan sosyal marketimize aktarıyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

ALTIEYLÜL HAYAT AĞACI DERNEĞİ BAŞKANI UĞUR BABUR – Sağ olun efendim.

BAŞKAN – Bir sonraki derneğimiz Beşir Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği.

Buyurun.

BEŞİR SOSYAL YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA DERNEĞİ GENEL MÜDÜRÜ FATİH SARIYAR – Derneğimiz beş yıldır ulusal ve uluslararası alanda insani yardım organizasyonu yapmakta. Türkiye genelinde 242 temsilciliği, 55 ülkede faaliyetleri olan, kamu yararına çalışan bir dernek. Derneğimizin çalışma alanları arasında gıda bankacılığı yaygın bir faaliyet konusu olarak, ana faaliyet konusu olarak ön plana çıkmakta. Gıda bankacılığı çalışmalarımızda bir önceki derneklerin sunumuna benzer uygulamalar bizde de var. Bağışın kabul edilmesi, gıda bankacılığı usullerine göre yapılan bağışın kabul edilmesi, yardım otomasyon sistemimize kaydedilmesi, bağışçısını da takip edebileceğimiz şekilde barkodlanması, bir bağışın Türkiye'nin neresinde, kime dağıtıldığına varıncaya kadar takip edilebilmesi, bağışçıya bunun raporlanmasıyla ilgili bir takip sistemiyle bu çalışmayı yapıyoruz.

Yine, gerek saklama koşulları gerek lojistik anlamda takip edebileceğimiz ve saklayıp dağıtabileceğimiz ürünleri bağış olarak kabul etmek durumunda kalıyoruz. Belki bu konuda gıda bankacılığı desteklenmesi alanında lojistik ve insan kaynağı açısından yapılacak bağışların da gıda bankacılığı kapsamında değerlendirilmesi belki de önem arz ediyor bu faaliyetin ön plana çıkması açısından. Gördüğüm kadarıyla derneklerin faaliyetlerinin çok cüzi bir kısmı gıda bankacılığı faaliyet alanına giriyor. Bunun birçok sorununu önceki konuşmacı arkadaşlarımız beyan ettiler. Bunun iki taraflı desteklenmesi gerekiyor hem bağışçı açısından işlemlerin kolaylaştırılması hem de bu işi yapan derneklerin bu işi yapabilecek imkânlarla sahip olabilmesi konusundaki desteklerini de, lojistiğin de artırılması hem devlet kanadından hem de bağışların aynı nitelikte değerlendirilmesi hususunda. Bunu önemseyeceğim için not olarak aktarmak istiyorum. Gıda bankacılığında bizim dağıtım, lojistik noktalarımız var, barkodladığımız ürünleri ihtiyaç olan Türkiye'nin herhangi bir noktasındaki temsilciliğimize sevk ediyoruz ve orada sosyal incelemesi yapılmış, ihtiyaç sahibi olduğu tespit edilmiş insanlara bire bir dağıtımları yapılmakta. Bu konuda 27 tane mağazamız var Türkiye genelinde. Tek bir noktadan yönetiyoruz bütün mağazalarımızı. İhtiyaç sahibi aileler aylık randevu usulüyle mağazalarımıza gelerek kendilerine tanımlanmış alışveriş miktarınca, gönüllerince, işte mağazamızda bulunan gıda, giyim, yakacak, ev eşyası veyahut da diğer malzemeler ne varsa kendilerine tanımlanmış miktarda alışverişlerini yaparak barkodlu yine kayıt sistemimizde tutanakla kendilerine teslim edilip dağıtım nihayete erdiriliyor bu noktada. Dediğimiz gibi, bu konu gerçekten çok önemli. Avrupa bunu çok başarılı örnekleriyle yapıyor. Biz de çok başarılı STK'lar olarak bu konuda zayıf kalmamızın gerçekten irdelenmesi gerekiyor, bütün sorunların ortaya konulması gerektiğini düşünüyorum. Bu konuda bu Komisyonun ciddiyetle buna eğileceğine inanıyorum. Bu konuda sunabileceğimiz her türlü katkıyı her zaman sunabiliriz. Kısaca ben bu şekilde anlatmış olayım faaliyetlerimizi.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

İki hususu belirtmek istiyorum.

Dernekleri dernekler masasının bize verdiği rakamlara göre sıraya koyduk o nedenle o şekilde söz veriyoruz, bunu bir bilmenizi isterim.

İkincisi: Yerinde de inceleme yapacağız, Komisyonumuzun böyle bir yetkisi var. Belki yerlerinize gelip yaptığımız çalışmalarını da orada görebiliriz.

Sizin derneğinizin İstanbul'daki merkezi nerede?

BEŞİR SOSYAL YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA DERNEĞİ GENEL MÜDÜRÜ FATİH SARIYAR – İstanbul'da Pendik'te genel merkezimiz.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum, sağ olun.

Şimdi, Temel İhtiyaç Derneği...

Buyurun.

TEMEL İHTİYAÇ DERNEĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI SERHAN SÜZER – Öncelikle ben de bu darbe girişimine karşı koyan diğer ordu mensuplarına, polisimize, sağlam duran milletvekillerimize, bürokratlarımıza ve halkımıza teşekkür etmek istiyorum. Bu vahim olayda vefat edenlere de Allah'tan rahmet, yakınlarına da sabır diliyorum.

Şimdi, biz 2010 senesinde kurulduk ve 2010 senesinde gıda bankacılığı derneği olarak kurulduk. O dönemde ben de açıkçası bu işe Aziz Bey sayesinde girmiş oldum, Aziz Bey sağ olsun, ben o dönemde bir gıda firmasının genel müdürüydüm ve yani sivil topluma katkıda bulunmak istiyorduk ve Dünya Gıda Bankacılığı Birliği Başkanı geldi Türkiye'ye ziyarete ve birçok gıda firması bir araya geldi, bir toplantı düzenlendi, oldukça faydalı bir toplantıydı ve biz de karar verdik, dedik ki: Biz bu işi yapmak istiyoruz gıda firmaları olarak ve 7-8 gıda firması toplandık ve 2010 senesinde bu derneği kurduk. Ben de bir şekilde ilk toplantıda ismimi birisi öne attı, başkan olarak girmiş oldum. Sonrasında, biz dört sene boyunca gıda bankacılığı modelini uyguladık. Ne yaptık? Bütün işte bizim tanıdığımız, kendi firmalarımız da dâhil, bir araya topladık ve bunları ulaştırdık farklı kanallarla ihtiyaç sahiplerine. 2014 senesinde bir yeniden yapılandırma geçirdik, dedik ki: Şimdi, biz balık veriyoruz insanlara fakat bir noktada balık tutmasını da öğretmemiz lazım çünkü bu işin sürdürülebilir bir model olması için aynı zamanda balık verirken balık tutmasını da öğretmemiz gerekiyor dedik ve şu anki model çıktı ortaya. Bu modelde şöyle bir şey yaptık, bizim merkezimiz de İstanbul Maltepe'de, bir bildiğiniz market açtık biz de.

BAŞKAN – İkisi de benim seçim bölgemde, ilk ziyaretleri oraya yapacağım. Pozitif ayrımcılık olsun.

TEMEL İHTİYAÇ DERNEĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI SERHAN SÜZER – Tabii ki, memnuniyetle, başımızın üstüne...

Şimdi, biz market yani bildiğiniz bir özel sektör standartlarında market açtık her şeyiyle, işte soyunma odası, soğutucuları olan. Ve o markette biz insanlara şu formatta yardım ediyoruz: Maltepe Kaymakamlığıyla iş birliği yaptık, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfıyla. İhtiyaç sahiplerine onlar mesaj atıyorlar cep telefonlarına –biz kartı da kaldırdık ortadan- ve diyorlar ki, onlar belirliyorlar işte “150 TL limitin var, 100 lira limitin var.” “TL” diyoruz ama aslında para geçmiyor, kapalı devre bir sistem, yani ağız alışkanlığından “TL” diyoruz ve o cep telefonlarında mesajla geliyor ihtiyaç sahibi kasada gösteriyor. T.C. kimlik numarasıyla birlikte biz sistemde eşleştiriyoruz, işte buyurun hanımefendi ya da beyefendi, alışveriş yapabilirsiniz diyoruz ama öncelikle bir insan kaynaklarındaki yetkilimizle bir görüşün, diyoruz. Görüşüyoruz bir aileyle yani ailede kaç kişinin çalışabilir durumda olacağını not ediyoruz. Daha sonra alışverişe başlıyorlar. İşte bizim çok yani bildiğiniz hemen hemen markette bütün bulunan ürünler var; kuru gıda, salça, şeker, çay, sebze, meyve, ekmek, bebek ürünleri, kıyafet. Biz de bu ürünleri yine büyük süpermarketler bir şekilde son kullanma tarihine –atıyorum- iki ay kala bize bağışlıyor, biz son kullanma tarihinden evvel tüketiyoruz bu ürünleri. Daha sonra biz ailelerle temasa geçiyoruz, diyoruz ki: Yani size biz yardımcı olmak istiyoruz. Bizim iş birliği yaptığımız, özel sektörden geldiğimiz için bayağı kantağımız var, sektörel dernekler var ve şirketlere biz yani mesela konuşuyoruz, ailede kaç kişi var? Ayşe, bak senin iletişim yeteneklerin kuvvetli, gel seni çağrı merkezi sektörüne kazandıralım. Ondan sonra Çağrı Merkezleri Derneğinin bağlı bir şirket ya da direkt bizim tanıdığımız bir şirkete yönlendiriyoruz. Mesleki eğitimini şirkette alıyor. İşe girdikten sonra biz aileye diyoruz ki, yani kaymakamlığa da bildiriyoruz, artık hani bize ihtiyacınız yok. Yani amaç orada aslında bize gelmemelerini sağlamak. Bizim hedefimiz bu.

Şimdi, biz burada bir taşla birkaç kuş birden vuruyoruz. Ne yapıyoruz? Bir: İsrافی önlüyoruz. Bu anlamda gerçekten hani süpermarketler çöpe atacaklarına bize veriyorlar ve biz de son kullanma tarihinden evvel tüketiyoruz. İki: Bu firmalar, bağış yapanlar vergi matrahından düşebiliyorlar kanun sayesinde. Üç: Bir şekilde aynı yardımlarını, temel ihtiyaçlarını –ismimizi de değiştirdik bu arada,

Gıda Bankacılığı Derneğinden Temel İhtiyaç Derneği olarak değiştirdik, o tüzük değişikliği yaptığımız sırada- sağlıyoruz insanların ve kendi ayakları üzerinde durmalarını sağlıyoruz. Yani birçok anlamda düşünülmüş bir model yani her şeyi biz elimizden geldiğince yani doğru şekilde, ideal bir şekilde yapmaya çalıştık.

Şimdi, tavsiyelerimize gelirsek, şunu söyleyebilirim: Gıda bankacılında israfın önlenmesi önceliklerden biri hâline gelebilir diye düşünüyoruz. Burada güzel örnekler var, örneğin, mesela Fransa’da marketlere ürünleri çöpe atmayı yasakladılar yani resmen kanun çıkardılar ve artık bütün süpermarketler mutlaka bu tip yani gıda bankalarına yardımda bulunmak zorunda kalıyorlar yani böyle bir şey bize de çok faydalı olur. Gıda bankalarının yani şeffaf, dürüst ve etkin standartlarda çalışmasının sağlanması gerekiyor bizce yani standartların belirlenmesi gerekiyor. Burada gerçekten yani mesela bizim de kendi ilkelerimiz var. Bizim dört tane temel ilkemiz var kendi içimizde, herkese de bunu söylüyoruz. Yani tarafsızlık çok önemli, biz kimseye bakmıyoruz, neredensiniz, kimdensiniz hiç önemli değil, dürüstlük çok önemli, şeffaflık çok önemli, biz beyannamelerimizi web sitemize yüklüyoruz mesela ve sürdürülebilirlik önemli. Sürdürülebilirlik de burada işin istihdam tarafı. İstihdam tarafında da bu arada yönlendirirken orada bir noktayı atladım, onu da söyleyeyim: Bizim derneğin altında bir iktisadi işletme açtık ve ona İŞKUR’dan istihdam bürosu belgesi aldık yani o belgeyle bu istihdamı sağlıyoruz. Bu da derneğe bir gelir oluyor aynı zamanda. Bunun dışında, esasında istihdam ayağının yaygınlaştırılması gerekiyor bize göre. Gerçekten insanların yani bu yardımları alırken çünkü bazen insanın ihtiyacı olmasa da alabiliyor ya da farklı yozlaşmalar var, onu da birazdan belirteceğim. Yani bir şekilde insanların kendi ayaklarının üzerinde durmaları sağlanması gerekiyor. Daha çok üretici ve perakendecinin gıda bankacılığına destek olmaları için hepimizin emek sarf etmesi lazım. Ben özel sektörden geliyorum, bizim yani mesela çok büyük destekçilerimiz var, büyük firmalar ama inanın o büyük firmaları sisteme sokabilmek için iki üç sene mücadele ettğimiz firmalar var. Üçüncü senenin sonunda yani şöyle şeylerle karşılaşılıyor: Buradaki Türk yöneticiler “Ya, yine de yapmayalım.” diyorlar ama yurt dışından geliyorlar, bakıyorlar sisteme çok iyi, “Ya niye şey yapmıyorsunuz?” diyorlar, uluslararası bir şirket mesela, onlar zorluyorlar falan ve bir şekilde eninde sonunda sisteme dâhil ediyoruz. Yani anlatılması lazım, teşvik etmek lazım ve bunun çok iyi bir şey olduğunu bütün firmalara hep birlikte anlatmamız lazım. Kurumlar arası koordinasyonun artırılması gerekiyor. Özel-kamu-sivil toplum arasında, ki bu toplantı bence çok faydalı bir toplantı, bunların devamı gerekiyor. Bağışçılar da devam ettirilebilir. Özel sektörü bu işin içine sokmak gerekiyor.

Bir de, bir başka konu da, mesela biz istihdam için mülakat yaptığımızda ya derneğe geldiklerinde ya da biz de ziyaret ediyoruz bazen, bakıyorsunuz bir evde bel fitıklı dört vatandaşımız çıkıyor yani kimse çalışmak istemiyor. Çünkü öyle sistem var ki yani sonuçta mesela ben şunlarla karşılaşıyorum, gittiğimde anlatıyoruz, sizi işe de sokacağız, yardım edeceğiz, diyoruz. “Ya, ben SGK’lı mı olacağım, sosyal güvenlik olacak mı?” Evet, diyoruz, işte ne güzel değil mi? “Yok, o zaman ben çalışmak istemem.” diyor. Niye? Çünkü bütün bu sosyal yardımlardan menedileceğini düşünüyor. Şimdi, bir şekilde bunu düzenlemek lazım, insanları çalışmaya teşvik etmek lazım. Burada bence bir yozlaşma var. Bir de, son nokta, biz de katılıyoruz, yani Aziz Beyler hakikaten müthiş bir iş yapmışlar, gerçekten çok, hepimizin altyapısını oluşturan kanunu çıkartmışlar. Orada önemli bir husus -kendisi de bugün onu söylüyor- eksik kalmış o da nakit bağışların vergi matrahından düşülmesi. Yani öyle bir şey de olursa sadece bu hani kamuya faydalı dernekler için değil, herkes için böyle bir şey olursa hepimize çok büyük katkısı olur.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben çok teşekkür ediyorum.

Sayın Vekilim, siz bir şeyler söylemek ister misiniz? Sizi de dinleyelim, ondan sonra diğer derneğe geçelim.

Bu arada ben müsaade ederseniz, hemen kısaca bir şey söyleyeyim: SOYBİS'in kayıtlarının paylaşılmasıyla ilgili bir konu vardı, arkadaşlar sağ olsunlar, çıkardılar. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığımızın kararnameinde şöyle diyor: "Veri Tabanında tutulan bilgileri belirleyeceği usul ve esaslar çerçevesinde kamu kurum ve kuruluşları ile mahalli idareler ve Türkiye Kızılay Derneğine açabilir, onun dışındaki başka kuruma ve kişiye verilemez." Yani şu andaki mevzuatımızda sadece buradaki olan derneklerden Kızılaya açabiliyoruz ve mahalli idarelere açabiliyoruz. Siz "Diğer derneklere de açılınsın." diyorsunuz. Bunun haklı tarafı var, problemli tarafı da olabilir. Bunu çalışalım.

Teşekkür ederim.

Buyurun.

TEMEL İHTİYAÇ DERNEĞİ YÖNETİM KURULU ÜYESİ AZİZ AKGÜL – Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Ben de mensubu olmaktan büyük onur duyduğum Türkiye Büyük Millet Meclisine yapılmış olan haince saldırıyı şiddetle kınıyorum. Allah bir daha bize bu kötü günleri göstermesin. Gerçekten çok elem verici bir durum.

Bu gıda bankacılığıyla ilgili faaliyetimizin yapılmasındaki temel çıkış noktamız israfın önlenmesiydi. Yani burada acaba israfı önlemeye yönelik olarak nasıl bir düzenleme yaparsak hem israfı önlemiş oluruz hem de insanlara yardımcı oluruz? İşte aşağı yukarı, şu anda Türkiye İstatistik Kurumunun verilerine göre yaklaşık 400 bin civarında açlık sınırının altında insan var. 10 milyon civarında da yoksulluk sınırının altında insan görünüyor. Hane halkına dönüştüğü zaman bu yaklaşık 3-3,5 milyon hanenin yoksulluk sınırının altında olduğu görülüyor. Dolayısıyla bu elimizdeki kaynakları nasıl buraya yönlendiririz diye bir çıkış. İlk düzenlememizde, 2004'te iki düzenleme yapıldı bu gıda bankacılığıyla ilgili, biri, martta yapılan düzenlemede sadece gıda var. Sonra, yıl sonuna doğru gelince işte talepler meydana geldi, bunun üzerine işte giysi, yakacak, temizlik malzemeleri konuldu. Yani bu nihayetsiz bir şey tabii, yani her şekilde böyle bir şeyin içerisinde ama bizim ilk göze çarpan, dikkat çeken husus gıdaydı, onu yapalım diye. Açıkçası orada da benim üzerinde durduğum iki tane husus vardı, bir: Raf ömrünün bitmesine az zaman kala gıdaların israf edilmeden bunun ihtiyaç sahiplerine dağıtılması, bir de, işte bizler de paramızı verdiğimiz için hiçbir zaman işte kutusunda, ambalajında vuruk, şu bu filan olmuş olan ürünleri gidip para karşılığında almak istemeyiz ama onların da israf edilmemesi gerekiyor dolayısıyla sağlığa uygun olmak kaydıyla bu iki grup ürünün toplatılmasına imkân verecek şekilde bir düzenlemeyle bunların ihtiyaç sahiplerine dağıtılmasıydı ama bunların üzerinde en önemlisi neydi? En önemlisi de hazır gıdanın bir şekilde ihtiyaç sahiplerine dağıtılması. İşte siz hemen toplantının başında dediniz ki , yani işte bir davet verildi, davet iptal edildi, iptal edilmesine de gerek yok, büyük çoğunlukla artık kalan, insanların önünde artık kalan değil ama artan ve hiçbir şekilde insanların önüne gitmeyen, düşünebiliyor musunuz mesela beş yıldızlı hotelde, işte Hilton'da olan bir etli yemeği siz açlık sınırında veya işte çok yoksul olan bir aileye ulaştırıyorsunuz, muhteşem bir şey yani hem orada israfın önlenmesini sağlayacağız hem de ihtiyaç sahiplerine verilmesini sağlayacağız. Bununla ilgili olarak ben gıda şirketlerine ilk gittiğimde, birincisi Danone'ye gittim, o zaman Serpil Timuray -şu anda işte Vodafone'un başında- sağ olsun çok ilgilendi. Ondandı sonra da Beykoz'da bir gıda bankasıyla irtibatlandırımdı onları ve Beykoz civarında bulunan marketlerde raf ömrünün bitmesine az zaman kalmış olan bütün Danone ürünlerinin bu dernek tarafından toplatılması yetkisini verdi marketlere, marketler de yardım ettiler öyle. Sistem düzgün bir şekilde küçük olduğu için yürüdü ama ondan sonrasında, işte şimdi bütün sivil toplum kuruluşlarının en önemli sıkıntılarından bir tanesi, bu soğutucu zincirle bunların alınıp... Çok güzel sualler sordunuz: Nasıl topluyorsunuz? Nerede tutuyorsunuz? Nasıl olacak bunlar? İşte bu düzeneği maalesef Türkiye'de kuramadık. Ha, bunun kurulamamasının en önemli sebeplerinden bir tanesi de sivil toplum gücünün çok zayıf olduğunu gördüm ben. Yani Osmanlı vakıf müessesesi üzerine kurulmuş, muhteşem bir vakıf var; işte sağlık sistemi öyle, efendim, eğitim

sistemi öyle, filan, gidiyor... Ama şu anda bizim mevcut sistemimizde, işte ne kadar, binlerce vakıf, dernek filan varsa, bunların büyük çoğunluğu çok zayıf bir defa; güçleri yok, yani bunları yapabilecek durumda olmadıklarını gördük, biz de yapmadık açıkçası, öyle olunca o zaman Danone'yi bu işin içerisine aldık.

Başka bir şey söyleyeyim: Yine, işte beş yıldızlı bir otel grubuna, Hilton'a gittim mesela, Ankara Hilton'a. Bana dediler ki: "Biz burada arta kalan yiyecekleri kendi personelimize de vermiyoruz." "Ne yapıyorsunuz?" dediğimde: "Topluyoruz, hiçbir şekilde dokundurtmuyoruz ve bunu hayvan barınaklarına gönderiyoruz." "Günah." dedim yani burada. "Doğru söylüyorsunuz ama bizim marka değerimiz var, yani bizim bir de marka değerimizi muhafaza etmemiz lazım. Bunu nasıl yapacağız?" Peki, ne yapabiliriz? O zaman oturdular bir sistem kurdular bize, dediler ki: "Bakın arkadaşlar, biz size paketlemesinde de yardımcı oluruz, şurada da yardımcı oluruz, toplanmasında da yardımcı oluruz ama siz bir soğutucu zincir kuracaksınız, bir. Nasıl alacağınızı, nereye vereceğinizi, nasıl vereceğinizi, her şeyi çok düzgün bir şekilde ortaya koyarsanız o zaman sizinle biz işbirliği içerisine gireriz." Bunu yapamadık, hâlâ daha yapamadık. Hiçbir sivil toplum kuruluşu da bu işin... Çok zor bir iş ama israfın önlenmesiyle ilgili en önemli iş. Efendim, gıda bankacılığının en önemli faaliyeti. Dolayısıyla, bunu sağlayacak potansiyeli oluşturmamız lazım.

Biz vergi muafiyetiyle ilgili, yani şirketlerin gıda bankalarına, ürünlerine bağışlamasını motive eden bir husus koyduk orada. Nedir? Vergi muafiyeti. İşte, diyoruz ki: "Şunları şunları verirsen vergi matrahından düşebilirsin." Dolayısıyla, orada aslında kanun koyucu, yani devlet ne diyor orada iş sahiplerine: "Bak arkadaş, sen vergi ödeme, mahallinde fakir insanlara destek ver." Doğrudan, yani toplumu biz aslında entegre etmeye, düzgün bir şekilde yapmaya, tabii suistimaller olmamak kaydıyla, yani suistimal maalesef olabilir, bilemem yani onları, ama amaç oydu. Yani kendi içinde "Tamam, bana vergi verme; al, git, dağıt, bana da bunu tescil et, ondan sonra vergi matrahından düş; geç, git." dedik orada.

Şimdi burada, motive olanalar oldu ama olmadı. Yani, sistemde bu gördüğüm rakamlarla da açıkçası bizim şu an geldiğimiz noktada başarılı olduğumuzu söyleyemeyiz. Şimdi, o zaman ne oluyor? İki tane husus ortaya çıkıyor. İşte, Seyhan Bey çok önemli bir husus ortaya koydu, bunda da hatta dikkatli olmak gerekiyor, yapılabilir hâlâ. Çünkü zorlayıcı tedbir iş âlemini çok sıkıntıya sokar, yani bunda çok dikkatli olmak gerekir. Fransa nasıl bir tedbir geliştirmiş, ona bakmak gerekiyor, değerlendirmek lazım. Yani motive edip mümkün olduğu kadar acaba israfın önlenmesine nasıl katkıda bulunulur? Benim şu anda tecrübem, işte bu Türkiye İsrافی Önleme Vakfını da kurmaktaki temel gaye şuydu, yani orada söylediğimiz husus şu: "Gereksiz, amaçsız, yararsız yere iş, işlem, harcama yapmayın." dedik. Herkes mutabık ama "Gelin, israfı önleyelim." dediğimiz zaman herkes kaçtı, kaçmaya da devam ediyor; her tarafta öyle ama yani bir kurumda, şurada, burada filan değil, yani her tarafta böyle. Onun için, acaba burada tabii zorlayıcı tedbirleri insanları bıktırarak şekilde, rahatsız edecek şekilde değil ama hani bir manada da motive edecek şekilde bir düzenlemeyle böyle bir şey yapılabilir mi, bu mevcut yaptığımız şu andaki düzenlemeleri işler hâle, daha fonksiyonel hâle getirme noktasında bir noktaya gelinebilir mi, onlara bakmak lazım.

Bir de sivil toplum kuruluşlarının bu bağış alma, bağış toplamayla ilgili sıkıntılarına yakinen şahit oldum işte son on beş yıl içerisinde. Bununla ilgili olarak da şu anda tekrar ediyorum, bir defa bu "kamu yararı" tabirini ne olursunuz kullanmayın yani. Bakın, ben size söyleyeyim yani, "kamu yararı" ne demek yani? Bütün dernek ve vakıflar kamu yararı için, bunun başka yararı yok ki yani. "Ben dernek kurdum kendime menfaat elde etmek için." Yok öyle bir şey. Vergi muafiyeti var. Vergi muafiyetinden kasıt nedir biliyor musunuz orada? Yaptığımız iş ve işlemleri halkın yararına götürmek içindir, kendinize menfaat edinmek için değil. Dolayısıyla, orada da bizim şu anda... Çünkü Amerika'daki uygulamada yapılan bağışlarda aynı zamanda nakit bağışların da vergi matrahından düşülerek

götürülebilir. Efendim, hatta orada şöyle bir şey var: Orada da doğrudan şahıslara verilmiyor, aracı kurumlara veriliyor, çoğunlukla orada kiliseler devrede. Oraya da verildiği zaman da satılıyor. Yani ne demek o? İşte, poundu 5 sent, yani öyle hani para kazanma amaçlı... Yani bunlar birer işletme, yani bu işletmelerin bir defa yürümesi lazım, bunların da bağışlarla olması lazım. Bağışı motive edecek olan şeylerden bir tanesi de, işte iş âlemi açısından bakıyorum, vergi matrahından düşürürsen, işte onun için zaten vergi muafiyeti olan dernek ve vakıflar daha önde oluyor. Gerçi, orada da hani çok fazla bir vergi muafiyeti yok, yani öyle çok büyük bir şey de yok, dolayısıyla onlar değerlendirilebilir. Daha doğrusu burada, israfın önlenmesi noktasında, gıda bankacılığının daha fonksiyonel hâle getirilmesine yönelik olarak; bir, teşvik edici unsurlar; ikincisi de sistemi, insanları asla rahatsız etmeyecek şekilde bir de acaba böyle zorlayıcı tedbirler getirilebilir mi?

BAŞKAN – Sayın Vekilim, teşekkür ediyorum.

Tecrübelerinize binaen iki soru sormak istiyorum müsaade ederseniz.

Şimdi, dünyadaki örneklerine baktığımız zaman, kamu destekli yarı devlet şirketleri kurulmuş bazı ülkelerde. Bu lojistiği sağlamak ve bu soğuk muhafazayı sağlamak adına böyle bir şeyi uygun görür müsünüz, incelemek üzere söylüyorum? Bir de bu işi Türkiye’de vakıflar, dernekler, yerel belediyeler veya kim daha iyi yapar? Dernek ve vakıf arasında bir farklılık görür müsünüz? Belediyelerin, yerel yönetimlerin bu işin içinde olmasını da nasıl karşılırsınız?

TEMEL İHTİYAÇ DERNEĞİ YÖNETİM KURULU ÜYESİ AZİZ AKGÜL –Yine orada talepler geldiği için belediyelere o düzenlemeyi yaptık, yani biz bu düzenlemelerin hep içerisinde olduk orada. Şimdi, belediyeler ne yapıyor? Kamu kaynağını kullanıyor. Belediyeler sivil toplum kuruluşu değil. Bizim buradaki amacımız şuydu: Yani kamu kaynağı kullanmadan acaba toplumun kendi kendini desteklemesiyle ilgili bir potansiyel oluşturulabilir mi? Yani, burada aslında temel amacın şöyle olması lazım: Kamuyu yaparsak o zaman sosyal yardımlaşma dayanışma vakıfları var zaten şu anda ama ben prensip itibarıyla sosyal yardımlaşma dayanışma vakıflarının şu andaki çalışma sistemine külliyen karşıyım. Neden? Biz mutlaka destek vermeliyiz. Kime? Çalışamayacak durumda olan hasta, çalışamayacak durumda olan yaşlı, çalışamayacak durumda olan engelli vatandaşlara ben oturacağım aynı, nakdi yardım yapacağım. Çalışabilir durumda olana verirken Serhan’ın söylediği olur. “Arkadaş, ben SGK’lı mı olacağım, kusura bakma, ben gelmiyorum, senin yardımını da istemiyorum.” noktası ve biz yapıyoruz bunu, yani bakın biz yapıyoruz, bunu yapmamalıyız.

BAŞKAN – Sayın Vekilim, bu dediğiniz bir gerçek ama çok fazla da olduğu kanaatinde...

TEMEL İHTİYAÇ DERNEĞİ YÖNETİM KURULU ÜYESİ AZİZ AKGÜL – Çok fazla. Neden? Çünkü ben aynı zamanda mikrokredinin içindeyim. Şimdi mikrokredi faaliyetini yürüttüğümüz zaman, biz orda kendilerine... Bakın, bütün valilere ve kaymakamlara, sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıfları olarak söylediğim husus neydi biliyor musunuz? Çünkü valiliklerle, kaymakamlıklarla yürütüyoruz mikrokredi programını, il özel idaresi kanununa göre yapıyoruz bunu, söylediğim husus şu: Ya, ne olursunuz, biz şu anda hiç kimsenin yardımını kesmeyelim, asla, çünkü o inanılmaz kıyamet koparır. Yapmamız gereken şey şu: Gideceğiz, diyeceğiz ki... İşte bakın, mesela, bazı derneklerimiz de işte iki ayda bir, üç ayda bir, dört ayda bir, böyle bağlanmış durumda bu insanlar. Bunları ne yapıyoruz biliyor musunuz? Devamlı bir şekilde bizim üzerimizden geçen noktalarda kalıyor; arsız fakirler yetiştiriyoruz, oluşturuyoruz, bunun farkında değiliz, arsız fakir. Yani yanlış anlamayın, ben onlara yardım etmeye çalışan bir insanım, asla onları rencide etmek istemem. Şimdi yapmamız gereken, diyeceğiz ki: “Bak arkadaş, sen iki ayda bir alıyorsun değil mi, bundan sonra dört ayda bir ama sen gel, hemen şimdi sana mikrokredi vereceğim. Ne yapmak istiyorsun? Ne yapabilirsin sen eşinle beraber?” “El işi yaparım.” “Ha, ne kadar güzel, tamam.” “Ben ev yemeği yaparım, ben bilmem ne yaparım.” Şu anda yaklaşık 300-400 civarında farklı iş yapma potansiyeli... Hızlı bir şekilde, aynen Serhan Bey’in

yaptığı gibi, insanları aynı zamanda iş yapabilir noktaya taşımamız gerekiyor, aksi takdirde... Bizim burada dikkat etmemiz hususlardan bir tanesi, ne olursunuz, şu andaki bütün sivil toplum kuruluşlarının önde gelen arkadaşlarımız var burada, yapmamız gereken bu insanların onurlu bir şekilde hayata tutunmalarına yardımcı olmak, öncülük etmek, katkı sağlamaktır, yoksa onları oturup böyle devamlı bir şekilde... Yaptığımız ne peki şu anda sosyal yardımlaşma dayanışmada? Gidiyorum, işte valiliklerde, söylemiyorum onları, çünkü çok rencide oluyorlar arkadaşlarımız. “Biz şimdi bir sistem kurduk.” “Ne yapıyorsunuz arkadaşım?” diyorum. “Biz şimdi bankalardaki gibi numarator... İnsanlar geliyor oturuyor, numara veriyorum ona, sıraya giriyor, orada alıyor.” Ya, bizim hangi kültürümüzde fakir teşhir edilmiş. Yani, ben çok üzülüyorum, fakirlerle ilgilendiğim için çok üzülüyorum.

BAŞKAN – Çok haklısınız. Yerinde, göstermeden...

TEMEL İHTİYAÇ DERNEĞİ YÖNETİM KURULU ÜYESİ AZİZ AKGÜL – Yapmamız gereken ne biliyor musunuz? Bizim kültürümüzde sağ elin verdiği sol el görmeyecek diyoruz. “Sen buraya otur Aziz Akgül. Ha, ne kadar güzel, şuyun var, buyun var, bilmem ne.” Bunlar çok rencide ediyor. Onun için yapmamız gereken şey, gizli tutmak, gizli yapmak ve bu işin içerisinden çıkmak.

BAŞKAN – Sayın Vekilim, çok teşekkür ediyorum.

Bir şey söylemek istiyorum: Şimdi, 14.00’te malum Meclisimiz var ama yemek ikramımız da olacak. 3 tane de derneğimiz var. Sayın vekilimiz yeni geldi, muhakkak katkı sunacaklardır.

Sizin konuyla mı ilgili? Çok kısa bir şekilde... Ona göre zamanı tasarruflu kullanalım ve devam edelim.

Buyurun, çok kısa...

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI DERNEKLER DAİRE BAŞKANLIĞI DERNEKLER DENETÇİSİ MAHMUT ESAT GÜRSES – Sağ olun Sayın Başkanım.

Sayın Vekilime sonuna kadar katıldığımızı ifade etmek istiyorum. “Kamu yararı” statüsü ifadesi hakikaten uygulamada derneklerimiz arasında bu anlamda bir kargaşaya yol açmaktadır. Ancak, hemen şunu ifade etmek isterim: “Kamu yararı” statüsü verdiğimiz dernekler, evet, öncelikle doğrudur, vergisel avantajlara sahiplerdir ancak bu derneklerimiz resmî plaka almak gibi, protokolde yer almak gibi, izin almadan yardım toplama gibi hakları da bu şekilde sağlıyorlar. Bu kelime yerine daha uygun bir kelime bulabiliriz, bunu not ediyorum, Bakanlığımın yetkililerine ileticeğim.

BAŞKAN – Yanlış bilmiyorsa her kamu yararına dayanan dernek izin almadan yardım toplayamıyor.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI DERNEKLER DAİRE BAŞKANLIĞI DERNEKLER DENETÇİSİ MAHMUT ESAT GÜRSES – Hayır başvuru hakkı...

BAŞKAN - Yardım toplamak için ayrı bir müracaat ve karar gerekiyor, öyle bir şey var. O, iki ayrı bir şey.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI DERNEKLER DAİRE BAŞKANLIĞI DERNEKLER DENETÇİSİ MAHMUT ESAT GÜRSES – Tabii, tabii, onu düzeltelim.

BAŞKAN - Çok teşekkür ederim.

Buyurun.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI DERNEKLER DAİRE BAŞKANLIĞI DERNEKLER DENETÇİSİ MAHMUT ESAT GÜRSES – Hemen ikinci hususu da belirtiyorum: İhtiyaç sahiplerinin belirlenmesinde dinlediğim kadarıyla önemli bir şey var, ihtiyaç sahiplerinin doğru belirlenmesi önemli. SOYBİS’e ulaşma konusunda, doğrudan derneklerimizin ulaşma konusunda mevzuat yönünden sıkıntı varsa bile biz bunu değerlendirelim, ben döndüğümüzde yine yetkililerle paylaşacağım. DERBİS, yani Dernekler

Bilgi Sistemi belki kurumsal anlamda SOYBİS’le entegre hâline getirilebilir. DERBİS üzerinden de derneklerimize bazı bu ihtiyaç sahiplerinin doğru belirlenmesi konusunda paylaşımlar yapabiliriz, bunu da ileticeğiz.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Vekilim, buyurun.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Aziz Hoca, size teşekkür ediyorum.

Benim kadim dostum. Birlikte çalıştık, merhum Erbakan’ın danışmanıydınız, ben de müsteşardım. O zamanlarda iyi bir korelasyonla çalıştık. Söylediğiniz her şeyin altına imza atıyorum. Bir ara makale yazarken bununla ilgili makalelerim de oldu Hocam.

Şimdi bu, çok önemli çünkü toplumu hasta hâle getirmemeliyiz. Bakın, yaşadığımız her deneyimden ders almamız lazım. Devletin çivileri var arkadaşlar, bu çivilerle oynadığınız zaman Meclisin üzerine o çiviler birikiyor, bomba düşüyor. Şimdi burada da Aziz Hocanın söylediği her şeyin altına Sayın Başkanım çizip onun tecrübesinden yararlanmamız lazım.

Bizim üreten topluma ihtiyacımız var. Bir büyük imparatorluğu üretmediğimiz için yıktık. Hocam, sizin o mikrokredi meseleniz çok büyük bir meseledir. Ben baştan beri takip ediyorum ve sizi kutuluyorum çünkü üretime teşvik ediyorsunuz insanları.

Size bir anekdot anlatayım arkadaşlar: Bu seçim kampanyasında çok sık gittiğim, sevdiğim köylerden birine gittim. Biliyorsunuz bu kampanyalarda biz akşam şeylerini ezana göre, namaza göre ayarlarız. Ya önce gideceksiniz ya da dağıldıktan hemen sonra ya da işte namaza girerseniz girip namazınızı kılıp onlarla çıkacaksınız ki sizi dinlesinler. Ya, önce gidiyorum, insan yok; sonra gidiyorum, insan yok, alışıldık bir şey değil. Bunu sordum, kahveci dedi ki bana: “Yardım alıyorlar, bir çay parası kontenjanları var kendi ceplerinde onu kullanıp artık akşamları çıkmıyorlar, çalışmaktan da uzak duruyorlar. Bunu hayatları için yeterli görüyorlar.” O zaman korktum Hocam, yani bu çok iyi bildiğim Bergama’nın büyük bir köyü ve birçok yerde bununla karşılaştık. Onun için siz bürokratsız, sizden rica ediyorum bu konuları lütfen dikkate alın, bu toplumu dejenere etmeyin. Tabii ki biz, sizin söylediğiniz gibi hem inançlarımız açısından hem de sosyal devlet kavramı açısından bu tür yardımları yapmak zorundayız, bu tür vakıfları, dernekleri desteklemek zorundayız ama bunu yaparken de insanları bedava yaşamaya alıştırmak kötülüktür, sonunda bütün bir millete kötülük ederiz, dejenere bir toplum ortaya çıkartırız, üretmeyen bir toplum.

Şimdi bir şey sormak istiyorum, bunu kim cevaplar bilmiyorum: Buradan alınan bir yıllık toplam vergi muafiyeti ne kadar şu anda hesaplandı mı? Yani bu bağışlar nedeniyle bir yılda bu bağış yapan şirketlerin toplam vergi muafiyetleri nedir?

BAŞKAN – Onu Maliye Bakanlığına herhâlde sormak lazım, İçişleri Bakanlığından arkadaşlar.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Onu sizden rica ediyorum, ben rica edeyim gruptaki arkadaşlardan bu bilgileri. Ben rica edeyim, resmî rakamları alalım çünkü...

BAŞKAN – Arkadaşlar not alın Sayın Vekilimizin söylediğini.

Maliye Bakanlığı cevap vermiş, bir sonraki oturumda onların...

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Lütfen, onu rica edeyim.

Ama benim söyleyeceğim genellikle bunlar. Ben “kamu yararı” şeyine de karşıyım. Yani hatta ben o kadar şeyim ki arkadaşlar, ben bu odalar birliklerinin siyah plaka kullanmasına da karşıyım. Hem sivil toplum örgütü olacaksınız hem de siyah makam arabasıyla gideceksiniz, mecburi aidatlarla bana hava atacaksınız, benim üstümde irade sergileyeceksiniz. Ben bürokraside bulunduğum en üst düzeyde

oturmadığımız odalarda, oturmadığımız binalarda, devletin muazzam bir şaşa, muazzam bir harcama var, zorunlu aidatlarla oluyor bu. Hiç olmazsa buradaki dernek ve vakıflarda bundan uzak durmak lazım, bu “kamu yararı” kavramını çok iyi kullanmak lazım, onu da ifade etmek istiyorum.

Hocam size tekrar çok teşekkür ederim. Serhan Bey’e de teşekkür ediyorum, o tespiti doğrudur.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum Sayın Vekilim.

Yardımlı Uluslararası İnsani Yardım Derneği.

Buyurun.

Siz nereden geliyorsunuz? Kendinizi de tanıttin lütfen.

YARDIMELİ ULUSLARARASI İNSANİ YARDIM DERNEĞİ TEMSİLCİSİ ŞÜKRÜ CAN – Yaklaşık ben de otuz yıldır sivil toplum, STK’ların içerisindeyim.

Öncelikle, ülkemize ve milletimize yapılan bu menfur hain kalkışmayı kınıyor, şehitlerimize Allah’tan rahmet, gazilerimize acil şifalar dileyerek, başta Türkiye Büyük Millet Meclisi mensupları olmak üzere, direnen bütün halkımıza teşekkür ediyorum, hepsinden Allah razı olsun.

Yardımlı Derneği 30 ülkede, 81 ilde faaliyetlerini sürdürüyor. Ankara şubesi var, diğer illerde temsilcilikler aracılığıyla faaliyetlerini sürdürüyor. Gıda bankacılığı kapsamında da faaliyetlerini sürdüren bir dernek.

Ben tabii çok kıymetli görüşler serdetti arkadaşlarımız, hepsine katılıyorum ama son beş yıldır, belki altı yıldır Suriye iç savaşından bugüne kadar biz toplumda çok bir sıkıntı çekmedik, zaten bütün illerimizde, hemen hemen bütün illerimizde fakir, garip gureba, yolcu, işte mülteci kardeşlerimiz var, yani yardımlarımızı artık depolama ihtiyacı bile hissetmiyoruz. Özellikle derneğimizin sloganı “Veren el ile alan el arasında hayır köprüsü.” Biz yardımı aldığımız gibi de temsilcilerimiz, illerdeki temsilcilerimiz aracılığıyla yardımı hızlı bir şekilde ulaştırıyoruz. Zaten envanterler çıktığı için, nerede hangi yardıma ihtiyaç olduğu bilindiği için, bir bağışçımız yardım bağışladığında biz de onu hızlı bir şekilde hangi ilimize yönlendirelim diyoruz ve o ilimize ulaşır ulaşmaz da o ilimiz temsilcileri yardımları yerine ulaştırıyor. Yardımlarda hani yabancı vatandaşlarda bir sıkıntımız yok ama yerli vatandaşlarımızda, ihtiyaç sahibi vatandaşlarımızda acaba ihtiyaç sahibi mi, değil mi, hakikaten bunu tespit etmek ya da ettiğimiz tespitler yerinde olmayarak ihtiyaç sahibi olmayana da yardım ulaştırabilme vicdani sıkıntısını yaşıyoruz. Yani yardım götürdüğümüz insanlar üç aşağı beş yukarı yani genelde ihtiyaç sahibi insanlar, o ihtiyacı verdiğinde zengin birisi olmayacak ama yine vicdani olarak da bağışçının güzel emanetini gerçekten ihtiyaç sahibine ulaştırılmalı diye vicdan olarak çektiğimiz sıkıntı da...

Yani özellikle bu Sosyal Yardımlaşmanın SOYBİS’i mutlaka STK’lara açılması gerekiyor. Yani oradan daha çok, daha sağlıklı veri alabiliyoruz. Bu STK’ların yardım ulaştırmada bir sıkıntısı olmadığı gibi, asıl yani belki eleştirilerdeki önemli bir pay zaten belediyelerin yapmış olduğu yardımlar. Diyelim ki Ankara’da Büyükşehir Belediyemiz 350 bin aileye yardım götürüyor, artık bizim yardımımız onların gözünde çok bir değer ifade etmiyor. Biz götürüyoruz 5 kiloluk koli, büyükşehir belediyesi 15 kiloluk koli veriyor. Dolayısıyla, yani bu anlamda, belediyelerin bu yardımları olduğu için yani STK’lar gördüğüm kadarıyla, içinde olduğum kadarıyla, diğer STK’ları da tanıdığım kadarıyla, sürekli işbirliği hâlindeyiz, yani en güzel bir şekilde yardımlarını ulaştırıyorlar. Ben bu anlamda bütün STK’lara yürekten teşekkür ediyorum. Çünkü yüzde 80’i de tamamıyla gönülden ve gönüllü bir şekilde bu işleri yapıyorlar. Bir ürünün teslim alındığında belki gece uykuları kaçıyor o STK başkanının vicdanan sorumluluk taşıdığı için, onun bir an önce yerine ulaştırmanın sıkıntısını çekiyor. Dolayısıyla, bu anlamda bu toplantıların gerek Maliye Bakanlığımızın ön açıcı, işte kardeşlerimizin söylediği gibi, gıda bankacılığı kapsamını genişletmeleri gerekiyor. Bir de biz gıda bankası kapsamında bağışçılarımızla değerlendirmek istediğimizde “Bir sürü prosedür var, biz onlarla uğraşmak istemiyoruz, gelin bizim

bağışımızı alın, değerlendirin.” diyorlar. Biraz daha kolay, daha işte şeffaf ve sürdürülebilirliği daha iyi olması gerekiyor yani tebliğlerin vesaire. İnşallah, bunlar da yerine gelirse, ülkemizde hakikaten israf gerçekten çok.

Aziz Bey’e çok teşekkür ediyorum. Başından beri takip ediyorum. Bangladeş’e belki 8 defa gittim. Orada da o mikrokreduyi çok yakından inceleme fırsatım oldu. Pakistan’da yine ona benzer 12 milyon insana ulaşan bir sistemi orada da görme imkânım oldu. Dolayısıyla, yani biz hep beraber, birlikte bu israfı önlemek için bir gayret göstermeliyiz. Hani gerçekten imkânlar kısıtlı, yani su bile kısıtlı oluyor, yeri geliyor bir kuraklık oluyor. Dolayısıyla, bunları, yani bu ülkemizin kaynaklarını hep beraber en güzel bir şekilde kullanmak zorundayız. Ben yaklaşık 32 ülkeye gittim, gördüğüm manzaralar hakikaten içler acısı. Yani o kadar çok sıkıntılı şeyler gördük ki ama ülkemizde hamdolsun STK’larımız var, devletimizle, milletimizle fakirimize sahip çıkıyoruz, özellikle son on iki yıldır, on beş yıldır da bu gerçekten çok daha iyi bir noktaya geldi. Ama ben STK’larımızın o dışarıdaki gücünü kendi ülkemizde çok hissedemiyorum, inşallah ülkemizde de o gücünü hissettirmesi gerekiyor diyor, hepinize teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, sayın vekilimizin sorduğu soruyla ilgili Maliye Bakanlığından gelen cevap elimizde. Tabii, biz bu Komisyon çalışmalarına toplantılar başlamadan evvel ilgili kurumlara, kuruluşlara yazıları yazdık, bazılarının cevabı gelmişti.

2015 yılı itibarıyla sayın vekilim, 49 milyon 089 bin falan filan liralık bir masraf var.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Toplam, yıllık değil yani.

BAŞKAN – Toplam, matrah.

2016 yılı bitmediği için 17 milyarda kalmış şu anda.

Buyurun, siz bir şey söyleyeceksiniz herhâlde.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Hepimizi ilgilendirdiği için söylüyorum: Şimdi, değerli konuşmacı konuşurken “mülteci” kavramından söz etti, biz milletvekilleri de aynı hatayı yapıyoruz.

BAŞKAN – “Mülteci” değil, doğru söylüyorsunuz. O hukuki bir tabir, “mülteci” değil yani, misafir.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Mülteci değiller, bu riskli bir tabir, sığınmacıdır. Mülteci olabilmesi için Batı’dan buraya gelmesi lazım.

YARDIMELİ DERNEĞİ ULUSLARARASI İNSANİ YARDIM TEMSİLCİSİ ŞÜKRÜ CAN – Sığınmacı kardeşlerimiz, düzeltiyorum, misafir kardeşlerimiz.

BAŞKAN – Son iki derneğimiz.

Hayrat İnsani Yardım Derneği.

Buyurun.

HAYRAT İNSANİ YARDIM DERNEĞİ TEMSİLCİSİ FERİT KAYA – Derneğimiz yaklaşık kırk yıldır hizmet veren Hayrat Vakfının kardeş kuruluşu. İnsani yardım çalışmalarını uzun süredir yapmakla birlikte yaklaşık dört senedir de “Hayrat İnsani Yardım” ismi altında hizmet vermekteyiz. İstanbul merkezli çalışan ve daha ziyade Anadolu’da gönüllülük esasıyla çalışan bir derneğiz.

Anladığım kadarıyla, büyüklerimi dinlediğim kadarıyla işin, mevzunun özü eğitim. Nihayetinde muhtaç, mağdur, fakir çok şükür ki vakıf olarak, dernek olarak uzun seneler bu manada, eğitim manasında da ciddi hamlelerimiz olmakla birlikte sınır bölgemizde de Suriye’den misafir ettiğimiz kardeşlerimiz ki komşumuz, hemen yanı başımızda, yani bir başkası da değil oysa ki bu kardeşlerimizi yarın kendi

ülkelerinin tesisi, imarı adına okullar -Antep ve Maraş'ta şu anda okullarımız insani yardım adına destekli- Bakanlık destekli okullarımız da olmakla birlikte çeşitli gıda bankacılığı vesair çalışmalarını yapan bir derneğiz.

Birçok değinmek istediğim mevzu konuşuldu, birkaç hususu arz etmek istiyorum. Öncelikle bu temel bir alt yapının olmayışı, SOYBİS gibi temel bir... Birlikte yardım yapacağımız kişilerin tespiti hususu önemli ki mükerrerliğin önüne geçilebilmesi için.

İkinci bir husus: Bir avantajlı tarafı, evet, vergi indirimi. Belki büyükşehirlerdeki iş adamları, fabrikalar, ambalaj kusuru, son tüketim tarihi gibi hususları biliyor olabilirler ama ben daha önce Kastamonu'daydım, işte derneğimizin temsilciliğini yaptım. Anadolu'da küçük şehirlerdeki bir kısım iş adamları bu hususları çok bilemiyor olabilirler. Değinmek istediğim husus, bilinçlendirme yapılabilme, küçük Anadolu şehirlerinde esnafın ve iş adamlarının bu türlü yaptıkları yardımlarda vergi muafiyeti veya bir kolaylığın olduğunu bilmeleri, toplumun kılcallarına ulaşması adına önemli olduğunu düşünüyorum. Kesinlikle israf mevzusu önemli, bilinçlendirme adına STK'ların, bizlerin ciddi vazifeler var omuzlarımızda. Bu manada toplantılar olsun, vazifeler, istişarelerimiz, kendi aramızda yapacağımız istişarelerimiz, neler yapabiliriz de mutlaka konuşmamız lazım.

Son bir husus, Aziz Bey'in kendisine hürmet ediyorum, çok uzun yıllardan beri bu hizmeti verdiklerini öğrendim, hürmetlerimi de iletiyorum. Bu çalışmayı zihniyet ve fikir olarak da şuna taşımamız gerektiğini düşünüyorum: Gıda bankacılığını, evet, israfın önüne geçmek üzerine tesis edelim ama zihin bir adım öteye de giderek de israf etmesek de "anca bana yeter" elimde envanterim, gıdam, giyeceğim, yakacağım olsa dahi paylaşmam gerektiği zihniyetini oluşturalım inşallah temennisiyle, arzusuyla sözlerime son veriyorum.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyoruz, sağ olamız.

Cansuyu Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği, son derneğimiz.

Buyurun.

CANSUYU YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA DERNEĞİ GENEL BAŞKAN YARDIMCISI CEMALETTİN LAFÇI– Sayın Başkan ve değerli hazrun; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bir dönem bendenizin de hizmet ettiğimiz bu yüce kuruluşa karşı yapılan saldırıyı ve bu saldırıyı yapanları da telin ediyorum.

Bendeniz Cemalettin Lafçı, 20'nci Dönem Amasya Milletvekili, aynı zamanda Cansuyu Derneğinin de Genel Başkan Yardımcısıyım. Derneğimizin Yönetim Kurulu genelde eski milletvekillerinden oluşmakta ve bir tane de eski belediye başkanımız var, İstanbul Eminönü Belediye Başkanımız. Yaklaşık on bir sene önce derneğimizi kurduk, bendeniz de kurucular arasındayım.

Şimdi, burada kardeşlerimiz yaptıkları yardımlardan bahsettiler, derneklerinin oluşumundan bahsettiler, hangi alanlarda hizmet verdilerinden bahsettiler, gıda bankacılığında bahsettiler. Gıda bankacılığı konusunda ben fazla, herhangi bir şey söylemek istemiyorum çünkü çok az bir uygulama yapmışız, 118 bin lira gibi bir uygulama yapılmış ama bundan böyle daha fazla bu konunun üzerine eğileceğimizi ben burada ifade etmek istiyorum. Şu anda bizim 40 ilde temsilciliğimiz var, onun dışında temsilcilerimiz var diğer illerimizde de. Gıda konusunda, yakacak konusunda, giyim konusunda, ilaç konusunda... Mesela, bir örnek verecek olursam, Pakistan'da büyük bir deprem olmuştu, o depremde, orada, protez-ortez atölyesi gibi, okullar, camiler, hastaneler, bu tip alanlarda Kızılay paralelinde veya diğer derneklerimizin de paralelinde böyle bir hizmete biz devam ediyoruz. Görevimizin cihanşümül

olduğuna inanıyorum ben. Biz hepimiz hakikaten çok kutsal bir görevi yapıyoruz, kutsal bir görevi yapmaya çalışıyoruz. Bunun ölkemize çok büyük bir getirisinin de olduğunu bizzat kendim yaşadım, gördüm.

Biraz konuşulanların dışına çıkmak suretiyle bir enstantane, küçük bir şey anlatmak istiyorum: “Tuaregler” diye bir kavim, bir topluluk var Afrika’da. Bunun bir kısmı “Tuaregler” kelimesinden dolayı Türkler anlamına geldiğini söylerler. Orada ben gittiğimde de sordum ama bir kısmı da derler ki “Bunlar Arap, Bedevi.” Bunlar bizden bir yardım talebinde bulundular. Fransa’nın Mali’ye müdahalesi oldu, bunlar Mali’de bir bağımsızlık çalışması falan yapmışlardı, Mali askerlerinin bunları kovma süresi ile “Burkina Faso” diye bir ölkü var, orada “Cibu” diye bir şehir var, bizden yardım talebinde bulundular Sahra’da yaşayan insanlar bunlar. Yani, bir konuya getirmek istiyorum, bunun için anlatıyorum bunu. Hristiyanlar yardım etmek istemişler, onları kabul etmemişler, zor durumda yaşıyorlar, çölde yaşayan insanlar; kafaları, gözleri sarılı, sadece gözleri görünüyor, boylu poslu böyle değişik bir tip insanlar. Buradan bir ekiple birlikte, bizden yardım talebinde bulununca, biz yardımı aldık, gittik oraya, 300 kilometre, “Ouagadougou” denilen bir şehir var Burkina Faso’da, oradan sınıra. “Cibu” denilen şehir de ben Anadolu’da böyle kötü bir köy görmedim; bırak şehri, böyle bir mahrumiyet bölgesi. Oradan aldık yardımlarımızı... Bir gece kaldım, onu da söyleyeyim: O gece ilk defa ellerimi böyle açtım “Ya Rabb’i, beni sağlıklı, sıhhatli buradan kurtar.” dedim, yani öyle dua ettim. Öyle sıkıntılı bölge ki, anlatamam. Yardımlarımızı oralardan, bir yerden temin ettik, onlar da ayrı bir enstantane de, gittik, bu insanları çölün ortasında bulduk, biraz da geceye denk geldi. Bizim arabalarımızı, yardım kamyonlarını görünce tabii karşıyorlar bir ağaçlığın içerisinde. Bizim bildiğimiz ağaçlık değil, böyle maki gibi bir şey. Biraz da karanlığa denk geldik, bir baktım, birisinin sırtında bayrak, Türk Bayrağı. Birisi alnına sarmış Türk Bayrağı’nı, birisi elinde sallıyor. Yahu, bu insanlar bu bayrakları nereden temin etmişler bu Sahra’nın içerisinde, bu çölde ve “Turkey, Turkey!” diye bas bas bağıyorlar böyle. O kadar da güzel bir manzara ki o çektiiğimiz sıkıntıları da unuttuk.

Şimdi, arkadaşlar, bunları anlatırken şunu söylüyorum: Hani, “Bizim çalışmalarımız, görevimiz cihanşümül.” dedik ya, bunun Türkiye’ye çok ciddi bir getirisi var. Özellikle, şu anda yaşadığımız günlerde bunun daha büyük bir önem arz ettiğine ben inanıyorum.

Sözlerimi uzatmak istemiyorum, gıda bankacılığı konusunda hakikaten fazla bir çalışma yapmamız biz ama inşallah bundan böyle bu toplantının da çok faydalı olduğuna inanıyorum, sizlere, emeği geçenlere de ayrıca teşekkür ediyorum. İnşallah büyük bir çalışma içerisine gireceğimizi ifade ediyorum. Sözlerimi burada bitiriyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

DENİZ FENERİ DERNEĞİ GENEL MÜDÜRÜ ALİ KARAYILAN – Kısa bir açıklama için müsaade eder misiniz?

BAŞKAN – Buyurun.

DENİZ FENERİ DERNEĞİ GENEL MÜDÜRÜ ALİ KARAYILAN – Şimdi yardımlar konuşulurken şunu göz ardı etmemeliyiz: Şu anda yardım alan bir ailenin yıl boyunca almış olduğu yardımın tamamını toplasanız, 12’ye bölerseniz 500 lirayı geçmez. Zaman zaman bu konuşmalarda özellikle “İnsanlar yardıma alıştırdı.” şeklinde sözler söyleniyor ya, bunu göz ardı etmemeliyiz, bütün yardımları toplasanız, bölerseniz öyle.

İkincisi: Bu toplum Müslüman bir toplum ve bu toplumda zekâtı göz ardı edemeyiz. Eğer herkes çalışırsa bir şekliyle zekâtı nasıl değerlendireceğiz? Bu da işin bir başka boyutu. Yardım verirken önceliğimiz iş gücünden yoksun aileler.

Bir de Deniz Feneri Türkiye’de ilk defa bir televizyon programı yapmış bir kuruluş, 2 aile gösteriliyordu ama o ay 25 bin aileye yardım götürülüyordu yani o, teşvik babından bir şeydi; bunu da göz ardı etmemeliyiz.

Bir de bizim şu anda dünyada zirveye oturduğumuz tek konu insani yardım konusu, Amerikalı her vatandaşı 8’e katlayarak gayrisafî millî hasılamıza göre insani yardım yapmışız dünyaya; bunu göz ardı edemeyiz. Eğer bu noktada “Yardım yapmayalım, yardım etmeyelim; bu iş insan onurunu zedeliyor.” şeklinde düşünürsek bunu da gözden ırak etmememiz gerekir.

Şunu da teklif ediyorum: Özellikle “gıda bankacılığı” dendiği vakit sanki sadece gıda üreticileri, satıcıları; giyim üreticileri, satıcıları bu işi yaparmış gibi bir algı var, oysa inşaat firması satın alma yapıp gıda bankacılığından destek sağlayabiliyor. Bu, bu işin teşvik edilmesi adına kamu spotu olarak yapılırsa teşvik edilmiş olur.

Sözlerimi bitirirken, 15 Temmuz 16 Temmuzla bağlayan gece o neferlerden ümit ediyorum, biz de Kısıklı’daydık, inşallah milletimizin ve devletimizin zaferi kutlu olsun diyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Gerçek ihtiyaç sahiplerine yardım ama akabinde de balık tutmayı öğretmek.

Teşekkür ediyorum.

Buyurun.

TEMEL İHTİYAÇ DERNEĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI SERHAN SÜZER – Ben hemen kısaca bir iki hususu da belirtmek istiyorum hızlıca.

BAŞKAN – Toparlayacağız artık arkadaşlar.

Buyurun.

TEMEL İHTİYAÇ DERNEĞİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI SERHAN SÜZER – Şimdi, bize gelen talepler şunlar: Biz bir kere, dediğim gibi, ihtiyaç sahiplerine yardım ediyoruz ve çalışacak durumda olan aynı ailelerden kişileri de işlere yönlendiriyoruz. Şimdi, çalışamayacak durumda olan vatandaşlarımız da var yani etrafında fazla kimse yok, yaşlı olabiliyor, engelli vatandaşlarımız var; onlar başımızın üstüne, biz onlara her zaman ne olursa olsun, koşulsuz yardım etmeye devam edeceğiz; belki de zekâtlarımızı bu insanlara yoğunlaştırmamız gerekiyor.

Bir de üçüncü bir model var, o da bize gelip şöyle başvuruda bulunan vatandaşlarımız da var: “Benim durumun iyi değil ama o kadar da kötü değil yani ben sizden bir şey almak istemiyorum ama bana iş bulur musunuz?” Biz onlara da yardımcı oluyoruz yani bu konuda esnek olmak lazım.

Piştirilmiş gıdalar konusunda da ben gıda firmasında profesyonel olarak çalıştım, biz kızarmış tavuk satıyorduk, kızarmış tavuğun süresi iki saattir, iki saatte tükettiniz tükettiniz, tüketemediniz çöpe atmanız gerekir. Dolayısıyla, bu otellerle bu israfı önleme konusu yapılırmı? Yapılır ama lojistiği çok iyi çalışmak lazım yani ayını ilçede bir yemekhane açıp çok iyi organize olmak lazım.

Son olarak, belediyeler konusunda da, biz kaymakamlıkla çalışıyoruz ama belediyelerle de dirsek temasındayız ve onlara ben hep şunları söylüyorum: “Biz size yardım ediyoruz aslında, biz sizin parayla satın aldığımız şeyi alıyoruz ve bunları dağıtıyoruz yani sizin bütçenizdeki o ağırlığı biz kaldırıyoruz, biz size yardımcı oluyoruz.” Onlar da sonunda ikna oluyorlar aslında. Söyleyeceklerim bunlar.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Çok teşekkürler.

Şimdi, Anayasa'mızda yazan laik, demokratik, sosyal hukuk devleti ilkemiz var. Sosyal hukuk devleti olması ilkesi özellikle son dönemlerde hükümetler tarafından çok ciddi değerlendirildi. Engelli olan, yaşlı olan, şehit olan bütün vatandaşlar ağın içerisine alındı, hepsine birtakım bakım masrafları, yardımlar, ev bakım ücretleri vesaire vesaire verildi. Burada konuşulanlar bunun dışında yapılması gerekenler.

Çok teşekkür ediyorum.

Son, Kızılıya bir dakika verelim, sonra da size verelim ve toparlayalım, sonra yemeğe geçelim.

TÜRK KIZILAYI GENEL MÜDÜRÜ MEHMET GÜLLÜOĞLU – Hızlıca bitireceğim efendim.

BAŞKAN – Buyurun.

TÜRK KIZILAYI GENEL MÜDÜRÜ MEHMET GÜLLÜOĞLU – Bir bağışçı bize geldiğinde mümkünse onu nakdî yardıma yönlendiriyoruz, aynı yardım çok fazla istemiyoruz; hem onun lojistiği gereği hem ona mecbur kalmamızdan dolayı. Bu bizim için de geçerli, ihtiyaç sahibi için de geçerli, bunu genel bir çerçeve olarak söylemek isterim.

İki: Yardım sistematüğini yani o kişinin kriterlerinin belirlenmesinin, usulün belirlenmesini, mükerrerliğini ayrıca tartışmak lazım.

Üç: İsrarla alakalı olarak, ben halk sağlığında doktora programı devam bir tıp hekimiyim; bu konuda gerek halk sağlığının bir parçası olarak gerek ekonominin bir parçası olarak market arabalarının küçültülmesi, porsiyonların küçültülmesine eminim hepimiz duymuşsunuzdur, lokantalardaki menülerin değiştirilmesi, yani siz kebab söylediğinizde yanına mutlaka salata ve pilavın gelmesi şart değildir, sadece kebab da gelebilir, onları siz ayrı ayrı da seçebilirsiniz ki israftaki Amerika'daki istatistiğe baktım, Amerika'daki istatistik şu an yüzde 45'e çıkmış, üretilen bütün gıdanın yüzde 45'inin israf edildiği rakamı ortada. Alışverişin iki güne yayılması yani eğer sadece pazarları bir şehirde pazar kuruluyorsa oradaki israfın muhtemelen daha fazla olduğu çünkü daha fazla alıyorsunuz, hafta bitmeden çürüyor gibi. Başka ekonomik önlemlerin yani şehir hayatına yönelik önlemlerin de çok önemli olduğunu düşünüyorum. Yoksa bizler hani, ne yaparsak yapalım küçük bir kısmının, lojistiğini sağlayabileceğimiz için küçük bir kısmına destek olabiliriz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – “Bir farkındalık yaratılması lazım.” diyorsunuz.

Evet, son olarak, buyurun.

DOST ELİ KONYA GIDA BANKASI YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA DERNEĞİ GENEL SEKRETERİ HÜSEYİN AYBİLEK – Sayın Başkanım, Aziz Bey'i çok seviyoruz, Allah razı olsun, ömrünü israfın önlenmesine adadı, onu çok iyi biliyoruz, kamu yararına da birisi kızdırmış Aziz Ağabey'i.

BAŞKAN – Zamanı da israf etmeyelim, o da var değil mi sizin şeyinizi içinde?

DOST ELİ KONYA GIDA BANKASI YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA DERNEĞİ GENEL SEKRETERİ HÜSEYİN AYBİLEK – Tabii, tabir yanlış olabilir de iki yıl önce bu “kamu yararına”yı almak için çok uğraştık, emin olun bütün belgelerimiz didik didik incelendi, Dernekler Dairesi Başkanlığı, Maliyenin elemanları, iki yılın sonunda aldık, ne için aldık? Gıda bankacılığının kapsamına nakdî bağışlar alınsın, kimse müracaat etmez, kimse uğraşmaz; biz kırmızı protokol derdinde filan değiliz.

BAŞKAN – Kamu yararı olmasanız bile siz bu işi yapabiliyorsunuz.

DOST ELİ KONYA GIDA BANKASI YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA DERNEĞİ GENEL SEKRETERİ HÜSEYİN AYBİLEK – Sadece nakdi bağışların gıda bankacılığı kapsamına alınması “kamu yararına” müracaatlarını tak diye keser. Bakın, biz 56 ilde, 51 ilçede, 785 köyde, 40 ülkede çalışıyoruz ve çok zor aldık bunu; yani gerek yok, bu, bir ilaveyle kaldırılabilir.

İkinci bir husus daha var: Konya’da İslam âlimler birliği toplantısı yapıldı, bakın, gıda bankacılığımın geri dönüş, “Devletin size geri döndürdüğü bedel zekât olarak verdiğiniz bedelden size geri döndü, bunu da ne yapacaksınız, bunu da mı vereceksiniz?” diye öyle büyüttüler ki Hayrettin Karamanlara sordular, yani Hayrettin Karaman’ın sonra bir makalesini okudum, “Onun da verilmesi lazım.” filan diye, öyle problemler var ki işin içerisinde yani işin uzmanı olan olmayan herkes görüş beyan ettiği zaman büyük sıkıntılar çıkabiliyor.

Bu şeyde de hani, “SOYBİS” dediniz ya, eğer kanuni bir düzenleme yapılmazsa başarılı olmaz, biz Konya’da Büyükşehir Belediyesiyle, Valilikle bunu yaptık, hiçbir derneğimiz oraya elindeki bilgileri girmeydi. Eğer mecburi tutulursa herkes girer oraya.

BAŞKAN – Oraya girmek değil, oradaki bilgiyi almak istiyorlar.

DOST ELİ KONYA GIDA BANKASI YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA DERNEĞİ GENEL SEKRETERİ HÜSEYİN AYBİLEK – Bilgiyi alamazsınız, girmeyen bilgiyi nasıl alacaksınız? Devlet kendisinde olanı girebilir yani STK’ların da kendindeki bilgileri girmeleri lazım oraya ki herkes yararlanabilsin, yoksa STK’yı açmakla bitmiyor.

BAŞKAN – Karşılıklı.

Çok teşekkür ediyorum.

Buyurun.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI DERNEKLER DAİRESİ BAŞKANLIĞI DERNEKLER DENETÇİSİ MAHMUT ESAT GÜRSES – Sayın Başkanım, değerli konuşmacıyı yanlış mı anladım, “Kamu yararı statüsü olmazsa gıda bankacılığı yapamıyoruz?” dedi?

BAŞKAN – Nakdi yardım.

DOST ELİ KONYA GIDA BANKASI YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA DERNEĞİ GENEL SEKRETERİ HÜSEYİN AYBİLEK – Hayır, hayır; gıda bankacılığımın içerisine nakdi bağışlar dâhil edilirse kimse “kamu yararına”yı almak için uğraşmaz.

Dediğimi anladınız mı?

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI DERNEKLER DAİRESİ BAŞKANLIĞI DERNEKLER DENETÇİSİ MAHMUT ESAT GÜRSES – Anladım, nakdi bağış.

DOST ELİ KONYA GIDA BANKASI YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA DERNEĞİ GENEL SEKRETERİ HÜSEYİN AYBİLEK – Nakdi bağışlar.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyoruz.

Değerli vekillerim, çok teşekkür ediyorum.

Değerli katılımcılar, dernek başkanları, dernek üyeleri; hepinize çok teşekkür ediyorum. Bugün geldiniz, bizimle bilgilerinizi paylaştınız, burada olmanız bizim için çok önemli. Destekleriniz için de ayrıca teşekkür ediyorum.

Toplantımızda bugün için konuşulacak başka bir şey kalmadığı için toplantımızı kapatıyorum.

Hepinize tekrar teşekkür ediyorum.

Kapanma Saati: 13.15